

LAURA MINTEGI**EH Bilduko lehendakaria**

«Ez gatoz
politikaren eremuan
integratzera, eremua
aldatzera baizik»

- **Aritz Zerain Miner** «Funtsean Bertsozale Elkartearen proiektu osoa da transmisio proiektua, bertsolaritza geroratzea delako helburua»
- **Emaus** Nafarroako Trapuketariak 40 urte bete dituzte gizarterako lanean
- **Kilometroak 2012** Izaskun Linazasoro Andoaingo ikastolako zuzendariari elkarrizketa
- **Josep Colomer**, ANC «Kataluniako herriak estatua nahi du, eta itun fiskalak ez du hori aldatuko»

ATXEGA JAUREGIA JATETXEA

Aitzezarra, 1
Zumartegi industrialdea
☎ 943 37 11 50
20170 Usurbil (Gipuzkoa)
www.atxegajauregia.com

Azaleko argazkia:

DANI BLANCO

Azala: GARBINE

UBEDA GOIKOETXEA

Jabetza: Komunikazio Biziagoa, S.A.L. Lehendakaria: Ixabel Bereziartua. Zuzendaria: Xabier Letona. Zuzendariaren albokoa: Pello Zubiria. Astekariko erredakzio-burua: Estitxu Eizagirre. Asteko Gaia-Pertsonaia: Mikel Garcia. Iritziak: Mikel Asurmendi. Kultura: Garbine Ubeda Goikoetxea. Aisia: Unai Brea. Termometroa: Urko Apaolaza. Euskara: Onintza Irureta. Interneteko erredakzio-burua: Lander Arbelaitz. www.argia.com: Gorka Bereziartua, Jon Torner. Multimedia: Axier Lopez. Argazkilaria: Dani Blanco. Produktzioa: ANTZA, S.A.L.

Kudeaketa eta salmenta: Berdaitz Goia. Harpidetzak: Karlos Olasolo. Idazkaritza teknikoak: Aloña Soraluze. Publizitatea: Idoia Arregi, Maite Arrieta, Ixabel Bereziartua, Olatz Korta. Administrazioa: Marijo Aiertza, Mari Karmen Lioarte. Harrera: Jone Arzallus.

HELBIDEAK: Gipuzkoa: Industrialdea, 15. 20160 Lasarte-Oria. Tel: 943 371545. Faxak: 943 373403 (erredakzioa), 943 361048 (komertziala). Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoa: Xalbardin baita. 64122 Urruña. Tel: 559 476000. Faxe: 559 476001. Nafarroa: Gazteluko Plaza 44, 3. eskuina. 31001 Iruñea. Tel: 948 222285. Bizkaia: Eleizalde 1, 2-D. 48600 Sopela. Tel: 94 6765580. POSTA ELEKTRONIKOA. Komertziala: komertzial@argia.com. Harpidetzak: harpidetza@argia.com. Erredakzioa: kazeta@argia.com. Interneten: www.argia.com. Lege gordailua: NA 80-1963. ISSN: 0213-909X. Batzorde parekidea: 72562 E. Inprimategia: Antza S.A.L. Informatika: iametza interaktiboa, S.L. Urtebeteko harpidetza. Hego Euskal Herria: 145 euro. Ipar Euskal Herria: 176 euro. Espainia: 145 euro. Beste atzerriak: 182 euro. Airez: 285 euro. Komunikazio Biziagoa S.A.L. Ametzagaiña Taldeko partaidea da.

**EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO**

KULTURA SAILA
Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza
diruz lagundua

Gipuzkoako Foru Aldundia

NON ZER

2012ko irailaren 30a, 2.338. zenbakia

DEABRUAREN ABOKATUA

IMANOL & JONI UBEDA: «Gaur egun *mainstream* izateko bidean tuitelariak daude». ARITZ GALARRAGA / 4

ASTEKO GAIA

EMAUSEKO TRAPUKETARIAK Solidaritatea eta deshazkundera oinarri. IRATI SARASUA ARABAOLAZA / 5

PERTSONAIA

XABI OTERO: «Marketin kanpaina iraunkorra da helburua, euskaldunok irudi hobea izan dezagun munduan». REYES ILINTXETA / 10

GAIAK

KILOMETROAK 2012. IZASKUN LINAZASORO, AITA

LARRAMENDI IKASTOLAKO ZUZENDARIA: «Hezkuntza legeak etengabe aldatzen dituzte eta horrek izugarritzko ziurgabetasuna sortzen du». AITOR ZABALETA MERINO / 15

IRITZIAREN LEIHOA

ESPAINIAKO DEFENTSA GARAILE B. BAKAIKOA AZURMENDI / 22

EZIN AMORE EMAN KARLOS GORRINDO ETXEANDIA / 24

GORA PRO NOBIS ASISKO URMENETA / 23

TXANDAN Arditik argira. ITXARO BORDA / 24

HEMEROTEKA Gure liderrek abiadura gurtzeari utzi beharko liokete. NEAL LAWSON / 25

BERTSO BERRIAK BEZaren igoera kulturalan. ANDONI EGAÑA / 25

ZIRTA Amaiera zoriotsuak. IRATXE ESNAOLA / 26

ERDIKO KAIERA

ARITZ ZERAIN MINER: «Nola baloratzen da kultur proiektu bat ekonomikoki?». ESTITXU EIZAGIRRE KEREJETA / 27

LIBURUAK I. ESTANKONA / 30 **DISKOAK** I. BARANDIARAN / 31

EZPALAK J. TORNER / 32 **ABARRAK** G. BEREZIARTUA / 33

ZIENTZIA ETA TEKNOLOGIA JOXERRA AIZPURUA / 34

LANDAREAK JAKOBA ERREKONDO / 35

DENBORA-PASAK ANA ZAMBRANO, KIKE AMONARRIZ / 36

DENBORAREN MAKINA NAGORE IRAZUSTABARRENA / 37

TERMOMETROA

LAURA MITEGI: «PP atzera ari da berriro, demokrazia egiteko dago». MIKEL ASURMENDI / 38

JOSEP COLOMER, ANC-KO BATZORDE BETEARAZLEKO KIDEA:

«Oso azkar doa dena, Europako Estatu libre izango gara». LANDER ARRETxea / 42

EUSKARABILDUA JARDUNALDIAK Sare euskalduna josten, ikus gaitzaten. AMAIA UGALDE BEGOÑA / 44

BERO-BEROAN JUAN MARI ARREGI, ONINTZA IRURETA AZKUNE / 47

NET HURBIL Elikagai ekologikoak hobeak ez direla nork esan du? PELLO ZUBIRIA KAMINO / 48

MALTZAGATIK XABIER LETONA / 50

IMANOL & JONI UBEDA

Ez, karajilloa ez zegoen ohikoa
baino kargatuago.

| ARITZ GALARRAGA |

Argazkia: Dani Blanco

«Gaur egun *mainstream* izateko bidean tuitarlariak daude»

Ez da egunero gertatzen, bi pop star batera
elkarrizketatzea!

Nola ezetz? Uxue Alberdik elkarrizketa
majoa egin zigun duela bizpahiru urte, heda-
bide honetan bertan gainera!

Baina duela bizpahiru urte ez zineten *mainstream*;
gehiago zineten, nola esan, bide ertzean...

ARGIaren zenbaki honetan loreak tokatzen
dira eta hiruzpalau zenbaki barru Hedoi
Etxarteren analisia, ezta?

Analisi esaten diozue kritika egurtzailari? Naba-
ri da hedabideek ondoegi tratatzen zaituztetela.

Ba argudio horretan guztiz ados geunden
Hedoiarekin: musika arloan, kritikarik ez da
apenas. Baina analisi edo dena delako hura
haratago zihoan... Eta *amigo*, guk ia-ia anai-
atzat daukagu Gorka Urbizu!

Orain *teenager*-en izar; desberdin izango zen
hasieran, Deabruak Teilatueta-en alde biguna
zinetenean.

Gure lehen Maxi-CDa atera genuenean, "*Solo
un milagro haría justicia*" idatzi zuten *Egin*
egunkarian. Bistan da gure amak kandela
asko piztu dituela auzoko elizan.

Eta iraun duena Bide Ertzean izan da, ez Dea-
bruak Teilatueta.

Gehiago iraun du Joselu Anaiak taldeak. Eta
guk baino elkarren antz handiagoa dute.

Bista zorrotza aitortu behar dizuet: garai politi-
ko berriak poparen loraldia ekarriko zuela
aurreikusi zenuten.

Gure abileziak ez du mugarik! Zure aurrez-
ki guztiak gure esku utzi. Ez k ezkatu. Rock
and rollaren banku txarrean trebatuak
gaude.

Garaia hobeki egokitzen zaio popa: politik oki
zuzen, inokuoagoa delako?

Joño! Ba begira, *Non dira* diskoa -36ko gerra-
ri buruzkoa- neutrala ote zen galdetu zigun
kazetari batek. Nork eta *El País*ekoak!

Musikan posizio hartzea gogortasunarekin
lotzen nuen, aizue.

Zu eta gu lezio asko jasotzeko gaude oraino.
"Datoz, badatoz, anaiak, arrebak, mugatik,
iheska, sasitik, sasira". Eltzegor taldearen
Sasitik Sasira (IZ, 1988) disko bikaina entzu-
nez hasi beharko genuke.

Eta zure musika izan daiteke ausarta, kon-
prometitua, erradikala, Gaztean pasatzen
badute?

Saio batzuek erradikalizatzen gaituzte gehien
-eta esatari batzuen moduek ere, bide batez
esanda-. UPyDk adina kasik... Baina beste
saio batzuk txukunak dira.

Esaten nuena! *Mainstream*! Kirmen Uriberen
poemak musikatzea baino ez zaizue falta.

Txikito! *Bitartean heldu eskutik* (Susa, 2001)
poema liburua zoragarria da. Gaur egun,
ordea, *mainstream* izateko bidean
tuitarlariak daude. Beñat Sarasola,
Gorka Bereziartua, Lander Arbelaitz,
Beranduegikoak...
ARGIako goapoak, alegia. ■

Solidaritatea eta deshazkundera oinarri

Nafarroako Emauseko Trapuketariak 40 urte daramatzate hondakinen bilketan lanean. Besteak beste, egunean 2.000 kilo arropa baino gehiago jaso ohi dute, 5.000 kilora iritsi daitezke egun berezietan. Kontsumo gehiegikeriaren eta solidaritate faltaren aurka, eta gizarte justuagoaren alde egitea dute helburu.

| IRATI SARASUA ARABAOLAZA |

Argazkiak: Dani Blanco

SARATSA HERRIAN Emausek duen biltegi-atea ireki bezain laster, trapuketarien munduan murgildu gara. Eurak defendatzen dituzten ideiak eta lor tu nahi dituzten helburuak paretetan irakur daitezke: “Gutxiago lan egin dezagun, guztiok lana izan dezagun” edo “izan solidario”, esaterako. Langile guztiek kamiseta eta galtza urdinak daramatzate, batzuek baita txaleko urdina ere. Batetik bestera dabilta, gauzak jaso eta uzten.

Amaia Olaverrik eta Marta Lacuevak eman digute euren lanaren berri, eta biltegia erakutsi digute. Albo batean ehunka aulki ikus daitezke, bestean elizetako zenbait apaingarri, arropa beste gune batean dag o kokatuta, eta etxeko tresnak urrutixeago. Langile bakoitza bere gunean ari da lanean, ber rerabili daitekeena eta ezin dena banatzen. Etxeko tresnak konpontzen ari diren txokora hurbildu gara. Argitsua da lekua, eta bi gizon g ogor ari dira lanean. Bata labe bat ari da konpontzen, beste telebistarekin dabil atzera eta aurrera.

Musika animatua entzun daiteke biltegi osoan banatuta dauden bozgorailuetatik. Giro baikorra eta elkarren arteko harreman ona nabari da. Erljio, kultura eta ohitura oso

EMAUSEKO TRAPUKETARIAK

“Itxuraz ezgauza garenok, itxuraz alferrikakoak diren gauzekin, gizartearentzat baliagarriak diren gauzak egiten ditugu”.

Marta Lacueva
Emauseko langilea

Amaia Olaverri
(ezkerrean) eta
Marta Lacueva
langileekin aritu
gara.

ezberdinak dituzten pertsonak batera ari dira lanean, trapuketariak duten filosofiaren isla: berdintasuna eta elkartasuna.

Solidaritatea

Sortu zirenetik, elkartasuna izan da trapuketarien lanaren zutabe garrantzitsuenetakoa. Egunerokoan indartu beharreko ezaugarritzat dute eta filosofia hori nagusitzen da euren jardueran ere. Lana banatzea, gutxiago lan eginda gehiagok lana izatea eta diskriminaziorik gabe edonor kontratatzea, horra trapuketarien xedeetako batzuk. Marta Lacuevak dio euren ekintzak ondorengo esaldiak ongi azaltzen dituela: “Itxuraz ezgauza garenok, itxuraz alferrikakoak diren gauzekin, gizartearentzat baliagarriak diren gauzak egiten ditugu”. Duela urte batzuk, lanaldia 40 ordutik 32 ordu eta erdira pasatzea erabaki zuten trapuketariak, astean sei ordu eta erdiko lanaldiak izatea, alegia, modu horretan jende gehiagok lan egin dezakeelako. Gainera, lanaldia murriztuta beste zenbait jarduera egiteko parada dutela diote. Azpimarratzen dute beti lehenetsiko dutela jende gehiagok lan egitea, gutxiengo bat aberastea baino. Sozial Solidario gisa definitzen dute Emaus, eta enpresa batek beste era batera funtziona dezakeela erakutsi nahi diote gizarteari.

Langile guztiek kontratu bera dute, hots, egiten duten ordu bakoitzeko diru-kopuru bera jasotzen dute. Badaude ordu gehiago

eskatzen dituzten lanpostuak, eta hauek proportzioan kobratzen dute; gehienez lan-orduak 37 ordukoak dira. Hala, zuzendariak, eta lanean hasi berri den pertsonak soldata bera dute, orduen gorabeherekin.

Trapuketaria izateak abantaila asko dituela pentsatzen dute Olaverrik eta Lacuevak. Lanaldiaz gain, beste zenbait jarduera egiteko aukera eskaintzen die Emausek, bestelako balioak garatu ditzaten. Ekintza horietako bat da baratze kolektiboa. Komunitatean baratzea egiten da, hoguei lagun hilean behin auzo-lana egitera joaten dira bertara, eta lan horren truke astero baratzeako produktuz betetako poltsa jasotzen dute.

Soldatak ez dira altuak eta hori orekatzeko beste abantaila batzuk dituzte. Besteen artean, arropa dohainik lortzeko aukera dute, eta altzariak eta etxeko tresnak prezio oso baxuan eskura ditzakete. Halaber, Gizarte Segurantzatik kanpo dauden mediku berezietan %50 aurreztu dezakete, erdia trapuketariak ordaintzen dutelako. Dirua behar izanez gero, Emausek uzten die langileei, geroa ahal duten moduan eta denboran itzultzeko.

Geroz eta gizarte indibidualistagoan bizi garena aipatu dute lankideek, eta horrek talde edo kolektibo gisa eragiteko gaitasuna mugatzen duela. Gizartearen hainbat alorretan solidario den arren, normalean alboan ditugunekin elkartasun hori hutsean geratzen dela gaineratu dute.

Kontsumo arduratsua

“Egun, hedabideren batean politikoak krisitik atera ahal izateko haztea beharrezkoa dela esaten entzuten ditudanean, iruditzen zait ez direla ezertaz jabetzen. Aurkakoa egin behar dela uste dudalako, txikiagotu, hertu, eta horrela ikusiko duzu nola jende gehiagok izango duen lan egiteko aukera”, dio Olaverrik. Deshazkundearen alde egiten dute trapuketariak. Nafarroan Bira Beste Aldera taldea dabil deshazkundearen alde lanean eta Emauseko hainbat lagunek hartzen dute parte bertan. Kontsumoa murriztea eta lana banatzea dute helburu, baina gizarte berria diseinatzea da oinarria. Gizarte berri horretan, pertsonen oinarritzko beharrak asetzea, naturarekiko oreka errespetatzea eta gutxiagorekin hobeto bizitzea izango litzateke

Lana banatzea, gutxiago lan eginda gehiagok lana izatea eta diskriminaziorik gabe edonor kontratatzea, horra trapuketarien xedeetako batzuk

Beste zenbait jarduera egiteko aukera eskaintzen die Emausek langileei. Esaterako, baratze kolektiboa egiten dute, hogeit lagun hilean behin joaten dira eta baratzeko produktuz betetako poltsa jasotzen dute trukean

bidea. Jendeak zertxobait austeroagoa behar lukeela uste dute.

“Egia da, dena den, Irurñea inguruko jendeak trapuketarien lana oso ongi ezagutzen duela, eta gauzak zabor-ontzira bota aurretik berrerabiltze-ontzietara botatzen dituzte”, dio Olaverrik. Gehiengo batek automatikoki egiten du, Emauseko trapuketariekin lotzen dute arropa edo etxeko-tresnen bilketa, eta nabarmendu du gizartearen zati bat gaiarekin oso kontzientziatua dagoela, haiek sortzen dituzten hondakinei erantzuna eman nahi diena. Kontuak kontu, argi du Lacuevak: “Gustatuko litzaiguke jendeak hainbeste ez erostea”. Egunero jasotzen duten arropa kopurua astakeria bat dela azpimarratu du.

Egungo krisi egoeran, geroz eta jende gehiago hurbiltzen da Emauseko dendetara, baina salmentak oro har ez dira ig o: “Gure oinarriko ideia gauzak prezio baxuan saltzea da, baina badirudi jendeak ez duela lehen bezainbeste erosten, ez lehenengo eskukoa, ez bigarrenekoa”, dio Olaverrik. Zailtasun egoera bizi dutenak dira gehien hurbiltzen direnak, baita bestelako bizimoduan sinesten duen jendea ere, kontsumo arduratsua buruan dutenak. Arropa da Emauseko dendetan gehien saltzen dena.

Egun bat trapuketariekin

Goizeko 8etan hasi da Saratsako industrialdean mugimendua. Langileek bilketari edo

tailerreko lanari ekin diote. Eguerdi partean, bilketetako kamioiak heldu dira. Horieta iristen den guztiarekin hautapen prozesua burutzen dute, hots, berrerabili ahal diren produktuak konpontzeko tailerrera bidertzen dituzte, eta konpondu ezin direnak birziklatu egiten dira. Berrerabili daitekeena geroa trapuketarien dendetan salduko dute

Euskal Herriko Unibertsitateko Euskara Zerbitzuak 2003an abiarazitako ekimena da ZIO (Zientzia Irakurle Orentzat). Bizkaiko Foru Aldundiaren laguntzari esker urterik urte osatuz doa ZIO bilduma.

Zientziara hurbiltzeko liburu erakargarri eta erabilgarriak eskainiz, euskara eta jakintza uztarturik jartzen dira edonoren esku.

BIZKAIA BIZIA

Abbé Pierrek ereindako hazia

“SUFRIMENDU ororen aurrean, berehalakoan lagundu eta sufri-mendu hori ekarri duten arrazoien aurka borroka egin ezazu”. 1949an Abbé Pierre frantziarraren esaldia da, bera izan zen Emausen sortzailea, eta ideia hori da urte hauetan guztietan fundazioak defendatu duena. 1949an sortu zen Frantziako trapuketarien lana. Nafarroako Emauseko Trapuketariak aldiz, 1972. urtean hasi zen lanean. Urte hartan, gazte talde batek “Emaguzue soberan duzue” lelopean objektuak jasotzeari ekin zion eta Barañainen bizi ziren ijito por tuges batzuei laguntzeko erabiltzen zuten lortutako dirua. Gerora, Santa Luzia herrixkan etxebizitza duinak egin ahal izateko ere balio izan zuten irabaziek.

Proiektu ugaritan hartu dute parte, urte hauetan. 1978an, Villa Simona izeneko etxea okupatu eta bertan hasi ziren trapuketarien bizitza soziala garatzen. Bizimoduak taldean egiteaz gain, batera hasi ziren lan egiten. Pixkanaka hori ere aldatzen joan da eta gaur egun batzuek batera bizitzen jarraitzen duten arren, badaude komunitatetik kanpo bizi eta Emausen lan egiten dutenak ere. Villa Simonako etxea txiki geratu zenean, Beltzuntzen dagoen etxebizitzara aldatu ziren. Nafarroan 200 bat langile dira, eta horietatik 30 inguru bizi dira batera.

IBERNALO

landetxea - jatetxea

Gozatu naturaz: hipika, arrantza, golfa, eskalada, amildegia...

01110 Kanpezu (Araba) - ☎ 945 102 271 / 647 911 484 - www.iberنالorural.com

prezio baxuagoan, arroparen kasuan 3-6 euro bitartean, eta berrerabili ezin dena desmuntatu egingo da gero birziklatzeko.

Hondakinak, etxetan jasotzeaz gain, mankomunitateekin dituzten akordioen bidez ere jasotzen dituzte. Euren diru-sarreraren iturburu dira mankomunitateekin dituzten hitzarmenak, mankomunitateek dutelako hondakinak jasotzeko betebeharrak, eta horretarako trapuketariak kontratatzen dituzte. Emauseko Trapuketarien irabazien %10a baino ez da diru-laguntzetatik eratorria.

Garai berrietara egokitzen

Gizarte bidezkoago baten alde lanean jarraitzeko asmoa dute trapuketariak, egoera berrietara egokituz. “Etorkizun oparoa izan dezake Fundazioak”, dio Lacuevak. Irabazien %56 mankomunitateei eta Kudeaketa Sistema Bateratuei (KSB) ematen dien zerbitzue-

tatik lortzen dute, %34 objektu eta materialen salmentatik, eta %9,8 diru-laguntzetatik. Iazko datuei erreparatuta, 2011n 10.000 tona hondakin jaso zituzten trapuketariak, eta horien %86 errekuiperatu ahal izan zuten. Krisi ekonomikoari aurre egiteko, berrerabil-tzeak eta errekuiperatzeak duen garrantzia eta etorkizuna garbi ikusten dute trapuketariak.

Euren burua prozesu dinamiko moduan ikusten dute, ez hasiera eta amaiera bat duen prozesu gisa. “Prozesu honetan, une bakortzean gauden pertsonak gara honi kolorea eta bizia ematen diogunak. Garatzen goaz, baina hasierako ideologia bera mantentzen dugu eta egunero sortzen den errealtate berrira egokituko ditugu gure ideiak”, diote. Azken finean, munduari erakutsi nahi diote beste era batera antolatutako lana posible dela. ■

Azpizuneko burrunzia

Bartolo

taberna - jatetxea

Euskal sukaldaritzan eta pintxotan
aukera zabala

Fermin Calbetón, 38
Donostia - San Sebastián

© 943 420 279
www.casabartoloetxea.com

«Marketin kanpaina iraunkorra da helburua, euskaldunok irudi hobea izan dezagun munduan»

Xabi Otero tratulari aparta da, baina bere merkantzia ez dira foka larruak edo bakailaoak, jakintza gaiak baizik.

| REYES ILINTXETA |

Argazkiak: Dani Blanco

Baztanekiko lilura nondik datorkizu?

Amaren ama, Maria Ainzoain, Erratzukoa zen. Aitona Andosillakoa zen, baina San Adrianen bizi zenez hara ezkondu zen amona. Askotan uda garaian amonaren base-rrira ekartzen gintuzten eta horregatik beti harreman sakona izan dut Baztanekin. Beatriz eta biok aspalditik genbiltzan bizitoki baten bila hemen, eskualde benetan ederra baita. Asko eta asko bilatu ondoren hau aurkitu genuen. Erortzeko zorian zegoen dena, bai dorrea baita etxea ere. Goitik behera berritu behar izan genuen. 1992an etorri ginen bizitzera. Handik gutxira auto istripua izan genuen Ziraukin eta horren ondorioz sei urtez egon nintzen etxean, lan egin ezinean. Etxe honek naturaz gozatzeko aukera ematen digu. Hiri handietatik etor tzen zarenean, hemen berehala itzultzen zara zeure onera.

Eta hemen, Jauregizarren, Amaiurko gaztelukoa izandako atea dago...

Bai. Hori esan zidan Jose Mari Esparzak, eta hari Pello Esarte historialariak adierazi zion. Beaumontarra zen etxe honetako jauna, Martin de Ursua. Gaztelarren alde aritu zen Amaiurko gazteluaren setioan 1537an. Hori zela-eta ondorengo urteotako auzi batean hango atea eman zioten sari gisa. Arantzadi Zientzia Elkartekoek aurkitutako agiri batean aipatzen da Doneztebeko errementari bati atea egiteko enkargua eman ziotela 1522an. Egurraren eta burdinaren azken azterketak falta zaizkigu, baina badirudi Amaiuraren hila-bete batzuk baizik ez eta hemen, aldiz, 500

urte eman dituela ateak. Urte batzuk geroago, 1610ean, azken sorginkeria epaiketetan, herriko zortzi emakume eduki zituzten dorre honetan bertan atxiloturik, sorgin izatea leporatuta.

Nola hasi zinen argazkiak egiten?

Lehen argazkiak amonarekin egin nituen, 7 urterekin, Marokora eginiko bidaia batean. Ordutik beti ibili naiz aitari kamerak hartzen, marrazkiak egiten... 14 eta 17 ur te bitartean Londresen bizi ondoren, Madrilen soziologia ikasten hasi nintzen unibertsitatean eta bi urte geroago kazetaritza karrera ezarri berrian matrikulatu nintzen. Garai hartan hasi nituen kolaborazioak prentsa-agentzia eta aldizkarietan eta, era berean, lehenengo bidaia egin nituen Saharara. Mendi-irteera

NORTASUN AGIRIA

Xabi Otero Muerza (San Adrian 1953ko irailaren 30a). Argazkilari, margolari, diseinu egile autodidakta. Umetatik toki anitzetan bizi izan da: Italian, Madrilen, Londresen, Iruñean... eta bere interesak beste leku ask otara ere eramane ohi du, Malira, Saharara eta Kanadara, besteak beste. Toki guztietatik jendearen erretratuak eta bazterren irudi erakargarriak ekartzen ditu. Duela hogeitaz geroztik Beatriz eta bera Baztanen bizi dira, Jauregizarren, Arraioz herriko dorretxe eder batean. Handik maiz ateratzen da hamaika proiektutarako irudi eta kontaktuen bila. Azkena, Europa eta Kanadako ertz atlantikoan euskaldunen arrastak jarraitzea, historiaurretik gaur egunera artekoak. Horretarako, ezagutzen dituen ikerlari eta pentsalariak harremanetan eta lanean jartzen dihardu azkenaldi honetan.

ugari ere egiten nituen Pirinioetara, Ordesara, Monte Perdido... ur taro guztietan. 1974koa da nire lehenengo erreportaje serioa *Caza Fotográfica* aldizkarian, Baztan haranari buruzkoa, eta Julio Caro Barojak egin zion testua. Hurrengo urtean, Afrikara joateko aukera sortu zitzaidan, Mali aldera, eta hara abiatu nintzen. Antropologia ikasi nahi nuen eta bidaia honetan unibertsitatea utzi eta antropologia bertatik bertara egin nahi nuela erabaki nuen. Sei hilabete pasatakoan, Iruñera joan nintzen nire kabuz bizitzera. Pegatinak, afixak eta panfletoak egiten hasi nintzen. Uda horretan Beatriz ezagutu nuen eta handik gutxira Yon Zabaleta marrazkigilearekin Londresera joan nintzen. Sos batzuk ateratzeko platerak garbitzen nituen eta tarteka argazkiak eta marrazkiak ere saltzen nituen. Nire “*vasquitos*” saltzera Hyde Parkera joaten nintzen jai nuen igandeetan. Urtebete ondoren berriz Iruñera itzuli eta pegatina, afixa eta diskoen azalez gain, argazkiak saltzen nizkien Madrilgo aldizkari batzuei. Natura eta bidaiak ziren nire gaiak. 1978an *Punto y Hora* aldizkarian eta 1979an *Egin* egunkarian aritu nintzen. 1980an Etor argitaletxearekin hasi nintzen lanean “Euskaldunak” eta gero “Mendiak” bildumetan. Eta publizitate pixka bat ere egin nuen. Lau hilabetez egon nintzen publizitate etxe batean. Hori izan da nomina izan dudana aldi bakarra. Balio izan zidan arte grafikoen mundua ezagutzeko. Prozesuak ongi menperatzea oso baliogarria izan zait gero nire lanak planifikatzeko.

Hogei libururen egilea zara eta beste 200 bat plazaratu dituzue Txoria Errekan argitaletxearekin azken berrogei urte hauetan. *Oihan bat, murgildurik* egin zenuen 1984an. Nola sortu zen hura?

Aurreko urtean, 1983an, Kanadara joan eta han *National Geographic*-en ibilitako argazkilari batzuk ezagutu nituen. Haiei esker argi ikusi nuen nik neuk egin beharko nuela neure liburua, inoiz kaleratuko bazen. Helburua ez zen dirua irabaztea, neure burua ezagutzera ematea baizik. Oso zaila zen zure lanetarako argitalpen interesgarriak lortzea.

Senideen bila

“Atlantiar egitasmoarekin ertz atlantiko europar osoko herriak inplikatu nahi ditugu gure senide genetikoak direlako: bretoiak, kornuallestarrak, galestarrak, irlandarrak, eskoziarrak... Eta Atlantikoaren bi ertzak ere lotu nahi ditugu, 5.000 urtez izotzezko zubi batek egin zuen modura”.

Behin batean *Photo* aldizkarian egon nintzen Parisen, adibidez. Arte arduradunak nire argazkietako batzuk aukeratu eta esan zidan halako berrogei eramanez gero portafolio bat egingen zidatela. Hurrengo urtean hara joan nintzen 200 argazkirekin, eta gauza bera esan zidan hitzez hitz. Orduan konturatu nintzen hori zela gainetik kentzeko mundu guztiari esaten ziotena. Oso mundu zaila da. Hor publikatzen zutenak ziren haien lagunen lagunak. Liburuekin neure lanaren erakusketa iraunkorra publiko mugagabeari eskaintzeko modua aurkitu nuen, baina oraindik ez dut niri gustatuko litzaidakeen liburua egin. Oso zaila da amets hori betetzea.

Zer bilatzen duzu zure argazkiekin?

Arima duten irudiak egin nahi ditut, niri gustatzen zaizkidan gauzak, zerbait transmititzen dutenak eta beti nire gustuko estetika garbi eta koloretsua bilatuz. Jendeak senti dezala zerbait esaten diotela, nahiz eta ez jakin hori zer den zehazki. Askotan irudi horiek lortzeko egin dudak bidaia eta ezagutu dudak jendea emaitza bera baino garrantzitsuagoak izaten dira niretzat.

Beti makina eskura?

Ez beti. Hain zuzen ere, argazki makinarik gabe egin ditudan bidaia batzuetatik gusturago itzuli naiz, irudi horiek plasmatzeko beharrik gabe. Argazkilaritzaz gain beste gauza asko eta asko gustatzen zaizkit: historia, etnografia, margotzea, diseinatzea... Dena egitea gustatzen zait eta saiatzeko naiz egiten dudak guztiak barne koherentzia izan dezan.

Antropologian zer interesatzen zaizu?

Lanbideak, laborarien lanak eta halakoak ezagutzea betidanik gustatu izan zait. Kanadako inuitak kanoak egiten edo Maliko zurginak piraguak lantzen ikustea maite dut eta berdin hemengo ikazkinak edo kupela egileak. Erraza egiten zait horretaz gozatzea. Halako per-

Euskal Herria is different

"Euskal Herria GKE, odol eta organo emaille, misiolari, nazioarteko elkartasun mugimendu eta gai sozialetan aritzen diren talde gehien dagoen tokietako bat da munduan. Zerbait dago. Jende saiatu eta ekintzailea gara, baina irudi hori transmititzea falta zaigu".

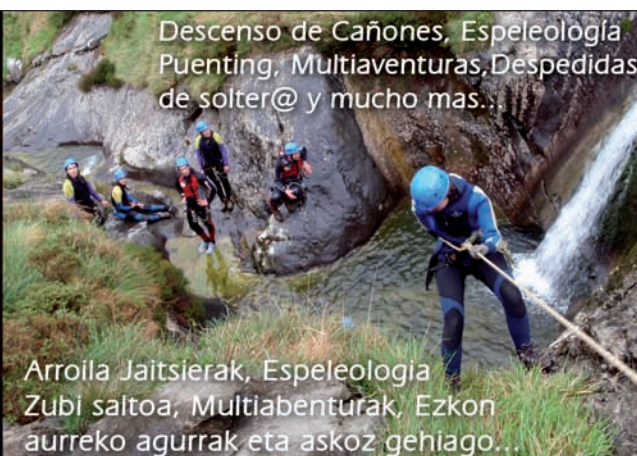
tsona gutxi gelditzen dira egun. Zibilizazio "garatuaren" ertzean bizi den jendea da eta gauzak modu naturalago eta logikoago batez ulertzen dituzte. Gauzak presarik gabe egiten dituzte, hori gustatzen zaielako, zerbaitetarako balio dutelako eta jendearentzako erabilgarriak direlako. Logikoa da. Gainera dena errespetu handienaz egin da. Tasio ikazkina isileko ehiztaria zen eta askotan deitzen zidan animaliei erretratuak egiteko, hil baino lehen. Oso bizimodu naturala zen eta naturala ere animaliak jateko ehizatzea. Ez da gauza bera, adibidez, ehizara joaten dena asper tzen delako. Gauza hauek izugarri lagundu didate beti. Bizitzen jakiteko jakinduria ikaragarria izan dute pertsona hauek eta pena handia ematen dit haiekin batera ezagutza baliotsu hauek galtzeak. Saiatzeko naiz zatitxo bat, bederen, gordetzen. Hemen Euskal Herrian ere hori gertatzen ari da ziztu bizian. Azken 40 urte hauetan bizimodua ikaragarri aldatu da eta horrela mundua ez doa toki onera.

Ezkor?

Lehen hauteskondeekin pentsatzen genuen dena aldatuko zela. Urte mordoxka igarota, ikusten dugu kultura gutxiago dagoela, liburu gutxiago saltzen dela, eta gizar te mailako gauza askorekiko errespetu murriztagoa, bizi kalitate urriagoa eta lotura gehiago daukela. Hausnarketa serioa egin behar dugu, horrela ez goazelako aurrera. Uste dut intuitzio ona dudala jendea elkartzeko eta gauzak egiteko. Hori egin genuen 2006tik Praileaitz Goi Paleolitikoko aztarnategiaren defentsan aritu ginenean, eta berdin orain Atlantiar ideiarekin.

Atlantiar: giza arrastoa Europako ertz atlantikoan. Bizkaiko Golkoaren inguruko lurraldeak. Halako izena zeraman maiatzean Iruenen eginko kongresuak. Zer da ekimen hau?

Duela bost urte Jauzarrea euskal kulturaren azterketa eta zabalkunderako funtsa sortu

AZKEN HITZA

Euskara

“Euskara oso hizkuntza polita da eta izugarri gustatuk o litzaidake jakitea, baina ez diot behar duen denborarik eman. Askok kostatzen zait ikastea eta uste dut orain indarrak jarri behar ditudala egiten ari naizen honetan, gizartearentzako, oro har, onuragarria izanen delakoan. Nire ustez, datozen belaunaldiak hitz egiteko aukera izan dezaten dena prestatzen laguntzea garrantzitsuagoa da orain nik hizkuntza ikastea baino. Euskara gure nortasunaren ikur handiena da, baina euskal kultura da ingurunea ematen diona. Ez da nahikoa euskaraz hitz egitea. Nestor Basterretxeak zioen: ‘Nik ez dut euskaraz hitz egiten, baina nire eskulturek bai’. Baina zer da euskal kultura? Euskaraz egiten dena? Eta argazkiak, margolanak... Egileak euskaraz hitz egiten badu euskal kultura da eta bestela ez? Horretaz hitz egin beharko litzateke luze eta sakon. Gaur egun lanean egon zitekeen jende asko uxatu egin da eta urruti mantentzen da lotsagatik. Eta guri kontrakoa interesatzen zaigu: pertsonak gurerara biltzea. Euskal kultura egin daiteke edozein hizkuntzatan izanda ere”.

genuen. Marketin kanpaina iraunkorra egitea da gure helburua, euskaldunok irudi hobea izan dezagun munduan eta munduak gurean eragin positiboa izan dezan.

Ikerlari eta egile asko ezagutu ditut nire joan-etorrietan. Horregatik pentsatu genuen oso interesgarria izan zitekeela jende hau guztia biltzea haien ikerlanen berri emateko bai elkarri, bai guri ere. Ikerketa anitz norabide berean doazela ikus dezakegu: genetistak, esate baterako, esaten ari dira Paleolitikoko adierazlerik garrantzitsuenak euskaldunak direla; hizkuntzalariak, euskara duela 20.000 urte edo gehiagotik hitz egiten dela; historialariek diote euskaldunak Ipar Ameriketara iritsi zirela Colon baino lehenago edota gure leizeetako horma irudiak biziki garrantzitsuak direla European. Oso gauza onak dira eta haiek esatea oso komenigarria guretzat, euskaldunok besteen aitortza behar dugulako.

Jakintza alor desberdinetako ehun bat aditurekin ari gara lanean eta buru-belarri ari dira. Lagun arteko giroan hitz egiteko aukera ematen diegu guk, besterik ez. Hartu-eman hauen lehenbiziko emaitzak ikusten ari gara jada: hitz egiteko modu batzuk aldatzen doaz hainbat gairi dagokionez. Horrela, euskaldunak mintzatzen hasi dira eta ez franko-kantauriarrez edo Iberiar Penintsulako biztanleez modu abstraktuan. Atlantiar ekimenaren zeregina lau kongresutan banatzeko asmoa dugu: lehena maiztzekoa izan zen, Historiaurreari dagokiona,

Etorkizuna

“Lan hauen emaitzak oso onuragarriak izan litezke etorkizunean, euskara gizateriaren ondare izenda dezaten, adibidez. Legeen aldetik babes handiagoa izanen luke horrela eta hari trabak jarri nahi dizkietenek arazo gehiago izanen lukete, bederen”.

eta ondoren beste hiru etorriko dira aro garaikidera arte.

Batzuek mesfidati begiratuko diote ekimen honi, independentzia aldarrikatzeko argudioak ekar ditzakeelakoan.

Hori da haiek daukaten arazoa, ez dakit genetiko edo nolakoa. Logikoena da norberak bere historia ezagutzea eta ezagutaraztea. Hori da kongresuetan azaldu nahi duguna. Epaitu baino lehen, entzun lehenbizi. Espainiako Estatuan zazpi Nobel saridun izan dira, bat euskalduna, Ramon y Cajal, eta 317 Britainia Handian. Zerbait gertatzen da. Hezkuntza sistema huts egiten ari da. Kanada, Ingalaterran edo Danimarkan halako gaiak planteatzen dituzunean “goazen ikustera” esaten dute. Hemen, aldiz, “ez da posible”. Kanpoan ideiak izatea baloratzen dute, baina hemen ez. Nazkatuta nago espainiar nazionalismoak sorrarazten duen estutasunaz. Utzi bakean eta ez aritu denbora guztian k omunikabideetan, kalean... esaten zer zaren edo zer ez zaren. Astunak dira gero! Ideiak argi ditugunok badakigu zer garen eta non bizi garen. Baina jende asko larrituta bizi da. Presio ikaragarria jasotzen dute medioen aldetik. Ongi egiten badugu, jende horri lagunduko diogu ideiak argitzen.

Eta Kanadako indigenekin zertan ari zarete?

Oreina Urkian Kanata abian den proiektu bat da, euskaldunak eta Kanadako Lehen Nazioen arteko harremana sustatzeko. Iazko irailean Jauzarreak eta EHUKO BIOMICS ikerketa taldeak kongresua antolatu zuten Bilbon. Hango adituak eta bi buruzagi indiar etorri ziren eta nik duela gutxi beste bidaia bat egin dut hara Abenaki, Innu, Huron, Cree, Mik'maq eta Mohawk-ekin egoteko. Hemendik bi urtera liburua aterako dugu azken 500 urteotako harremanei buruzkoa. ■

KILOMETROAK 2012

IZASKUN LINAZASORO

Aita Larramendi ikastolako zuzendaria

«Hezkuntza legeak etengabe aldatzen dituzte eta horrek izugarrizko ziurgabetasuna sortzen du»

50 urte betetzear da Aita Larramendi Andoaingo ikastola. Duela 22 urte egin zuen modura, urriaren 7rako antolatu diren Kilometroetarako buru-belarri dihardute lanean. Ikastolen jaitik harago, egunerokoaz, arazoez eta proiektuez galdetu diogu ikastetxeko zuzendari Izaskun Linazasorori.

| AITOR ZABALETA MERINO |

Argazkia: Dani Blanco

Noiz eta nola sortu zen Aita Larramendi?

1963an jaio ginen ikastola bat gara, beraz, datorren urtean 50 urte beteko ditugu. Gai-nontzeko ikastola guztietan bezala, hasierako urteak oso gogorak eta konplikatuak izan ziren. Oso baliabide eskasekin moldatu behar izan zen urte haietan. Urteak pasa ahala eta egoera politikoa aldatzen zihoan heinean, eraikin berriak egitea lortu eta lege aldaketak eskainitako abaguneak ere baliatu ziren. Gaur egun, 800 ikasletik gora dituen ikastola gara, 2 urteko haurrekin hasi eta Batxilergoa osatu arte hezten dituen; esan beharrik ez dago, D ereduan. Enpresa ikuspegitik berriz, gurasoen kooperatiba da Aita Larramendi Ikastola. Horrek, gobernu taldeen bitartez, gurasoen presentzia eta erabakitze ahalmena bermatzen du.

50 urte. Gorabehera handiko bidea izan al da?

Aldaketak gizarteak zuzendu ditu; bai esparru politikoan, eta nola ez, sozialean. Haren eskutik joan gara gu. Prozesu horretan denetik bizitzea egokitu zaigu; batzuetan sufritzea tokatu zaigu, baina aukera izan dugunean, hobetzeko baliatu dugulakoan nago, bereziki lege aldetik. Filosofia aldetik, ezin da ahaztu Euskal Herriko Ikastolak Kooperatibako kide gara, ikastoletako hezkuntza proiektuan parte hartzen eta hura erabiltzen dugula, alegia. Ezaugarri horrek herrian dauden gai-nontzeko ikastetxeetatik bereizten gaitu, gure

LETEA JATETXEA

☎ 943 812 887

Azpeitia-Tolosa bidea
Errezil (Gipuzkoa)

TXINGURA
TAILERRA, S.L.

ERAIKUNTZA METALIKOA ETA HERRERITZA

Egiburuberri industrialdea, 17 D
Errenteria (Gipuzkoa)

☎ 943 331 836 · Faxe: 943 552 388
sebas@txingura.com · www.txingura.com

Jatetxea - Restaurante
NICOLASA

*Txangurroa labean eta arraia plantzan
Eguneko menua eta bereziak*

☎ 943 515 469
Donibane, 59 · Pasai Donibane (Gipuzkoa)

UZTARRI JATETXEA

janari
tradizionala

☎ 943 148 321 · Aizarnazabal
www.uztarrijatetxea.com

material eta proiektuak baititugu, hala nola, euskal curriculuma.

Zein dira proiektu horiek?

Curriculumean txertatuta daude gehienak eta hainbat gai eta materia lantzeko erabiltzen ditugu. Horietako bat aipatzearren, teknologia berrien erabilerari lotuta dagoena aipatu genezake. Gaur egun eskola 2.0 bezala zabaldu bada ere, hasiera batean proiektu hori ikastoletan sortu zen, Ikasiz izenarekin. Ikasleek ordenagailu txiki batzuk erabiltzen dituzte, gelan landu dituzten unitate didaktikoetako hainbat gai errepetatu eta aparteko ariketak egiteko. Horrek duen abantailarik nabarmenena da zuzentzaile lana ordenagailuak egiten duela, ikaslearen autonomia bul-tzatuz eta noski, teknologia berrietan trebatzea indartuz. Baina baditugu beste proiektu batzuk ere, Ikasizen modura ikastoletako irakasleek sortu dituztenak eta aurrerakoak izateaz gain, Europa mailan sarituak izan direnak. Besteak beste, eleaniztasuna lantzeko asmatu ziren Eleanitz-english eta Eleanitz-française aipa ditzakegu. Horien bitartez, hizkuntzari ikuspegi komunikatiboa ematen zaie. Beraz, esan genezake baditugula hainbat proiektu propio, aurrerakoak, funtzionatzen dutenak eta bereizten gaituztenak.

Curriculum eta konpetentzien edo gaitasunen lantzea kasu?

Gure curriculuma, euskal curriculum, horretan oinarritua dago, konpetentzietan. Ikasleak pertsonak dira, eta pertsonak, mundu honetan beren kabuz eta duintasunez bizi ahal izateko, baliabideak behar dituzte, konpetentzia batzuk. Konpetentzia edo jakintza horiek guztiz barneratuta eduki behar dira eta horretarako beharrezkoa da gizartean, familiar eta nola ez, eskolan lantzea.

Adimen emozionalak ere garrantzi handia du zuen ikastolan.

Ezkerreko irudian, Aita Larramendiko ikasleak Lagun Aro GBCKo jokalariekin. Eskuinean, Euskararen Eguna ospatzen (kilometroak.net webgunetik jasotako argazkiak).

Bai, hala da, adimen emozionalari garrantzi handia ematen diogu. Frogatua dago pertsonen garapen integralean emozioek duten inportantzia izugarria dela eta hori ezin da sekula alde batera utzi. Argi daukagu per tso nek txiki-txikitatik emozioak lantzen badituzte, bizitzaren alor guztietan emaitza positiboagoak lortuko dituztela.

Emaitzak nabaritu al dituzue?

Urte asko daramatzagu honekin eta bilakaera nabarmena da. Hasieran, adimen emozionala hitza lehen aldiz entzun genuenean, ez genekien oso ondo zertan zetzan. Baina prestaketa egiten hasi ginenean, ikusi genuen ikasten ari ginena guretzat helduontzat ere benetan onuragarria zela. Gure emozioen kudeak eta hobetzen laguntzen diguten teknikak ikasi eta landu genituen eta hori ikasleengana helarazten ahalegindu gara. Ikastolan egin dugun lanak arrakasta handia izan duela iruditzen zaigu, eta denboraren poderioz, eskaintzen duguna erabat errotu dela. Behar berriak ere sorrarazi dizkigu eta baliabide fisik oetan bultzada bat behar dugu, gure aldeko eta gure hezkuntza proiektuaren aldeko apustua egin duten familiei erantzun egokia emateko.

Horretara zuzenduko dira Kilometroetako irabaziak?

Bai, aurtengo honetan, irabazi guztiak bete-betean eraikin horretara zuzenduko dira. Kostu izugarri handia duen obra da, eta Kilometroen helburu bakarra ez bada ere, onura ekonomikoak lortzea dugu xede, ukaezina baita lagungarriak eta funtsezkoak izango zaizkigula irabazi horiek.

Orain dela 22 urte ere Kilometroak antolatzen zenuen; nola aldatu da zuen egoera?

Orduan ere eraikina eta bestelako gastu batzuk

Juantxo

TABERNA

Ogitarteko eta pintxo
bero eta hotzetan espezializatua

Enbeltran kalea, 6 · 20003 DONOSTIA · 943 427 405

LAJA ERRETEGIA

☎ 943 851 195
Santa Krutz auzoa
Azkoitia
-Gipuzkoa-

GAZTANAGA SAGARDOTEGIA

Puntako instalazio eta teknologiak, kalitate oneko sagarra.
Janari tradizionala, kategoria goreneko produktuekin
Jatetxea urte osoan irekita

Buruntza auzoa / 20140 Andoain (Gipuzkoa) · ☎ 943 591 968 · Faxe: 943 594 021
info@sidreriagaztanaga.com · www.sidreriagaztanaga.com

autobusak

22, 28, 31, 55 eta 60
plazakoak

Autobus literadunak
Europar zehar ibiltzeko

Ubiluts auzoa, 55. poligonoa, 9.eraikina-4. · 20140 Andoain
Tel.: 943 305050 Faxe: 943 305060
www.autocaresurpa.com · info@autocaresurpa.com

Ongi Etorri
Jatetxea

© 943 150 869
Salbe Auzunea, 21
Azpeitia (Gipuzkoa)
ongietorrijatetxea@hotmail.com

Gonzalo Camarón
bitxidenda
erlojudenda

Kafe Nagusia, 11
Azkoitia (Gipuzkoa)
© 943 852 493
Faxa: 943 852 493

**“Adimen
emozionalari
garrantzi handia
ematen diogu.
Argi daukagu
pertsonen txiki-
txikitatik
emozioak lantzen
badituzte,
bizitzaren alor
guztietan
emaitza
positiboagoak
lortuko
dituztela”**

finantzatzeko erabili genuen dirua. Ordutik, Andoingo biztanleria handitzen joan da eta aldi berean gure proiektua ere herrian errotzen edo onarpen zabalagoa lortzen joan da. Gaur egun, eraikinaren zahartze eta kaltetze naturalaz gain, tamainaren arazoa daukagu.

XXXV. Kilometroak dira aurtengoak. Festa bera aldatu dela uste duzu?

Ez zait iruditzen asko aldatu denik. Kilometroetako hasiera-hasierako helburuak bere horretan mantentzen direla esango nuke. Nolabait azaltzearen, Kilometroak ospatzen diren herrian ikastola bat dago, aldi berean Ikastola Elkarteko kide dena. Ekitaldi horren bitartez, gizartera eta herrira zabaldu nahi dugu gure proiektua, hor gaudela eta aurrera jarraitzen dugula ikusi dezaten. Hor rez gain, arestian aipatu bezala, helburu ekonomikoak daude. Kanpotik datozen laguntzekin bete ezin ditugun beharrei erantzuteko baliatzen dira, eta horrek ere berdin jarraitzen du herri eta ikastola guztietan.

Antolaketari dagokionez, ikastola barruko langile, familia zein ikasleen laguntzaz gain, herriko elkarte eta norbanakoen lankidetzaz eta elkarlana ere eskatzen du horrelako antolaketak batek eta egia esan, alde horretatik ez dugu inolako kezarik. Jende asko hurbildu da, askok

PETROMIRALLES
GASOLINA-ZERBITZUGUNEA

Karrika industrialdea / 6. partzela
20140 ANDOAIN (Gipuzkoa)
Tel.: 943 305 058

63 hornitze gune Petromiralles Cards-ekin

24 ORDUZ

ANDOAIN
N-1 errepidea
445-446 irteera

GASOIL A GASOIL B GASOLINA 95 GASOLINA 95 BIO 20 AdBlue

MARITXU
JATETXEA

© 943 399 062 / 943 399224
Euskadi Etorbidea, 13 / Trintxerpe
Pasai San Pedro (Gipuzkoa)
www.restaurantemaritxu.com

- Era guztietako itsaskiak, etxeko haztegikoak
- Arraina plantxan eta labeaz
- Gomendatuak: itsaski parrillada, zapoa saltsan eta txerrikumea

/ Eguneko menua / Karta / Taldeentzako menu bereziak

eskaini digute beren laguntza eta horrek esan nahi du jendeak guregan sinesten duela.

Diru kontuekin jarraituz, krisi ekonomikoa zenbateraino ari zarete sufritzen?

Murrizketak izan baditugu ere, badaude ikas-tolak gure aldean modu nabarmenagoan sufritzen ari direnak eta alde horretatik ez gaude horren kezkatuta. Dena den, behar bereziak dituzten DBHko ikasleentzako duela hiru urte martxan jarri genuen programa bertan behera utzi behar izan dugu, murrizketak direla medio. Proiektua hezkuntzak finantzatzeko zuen eta diru-laguntza jasotzeki utzi diogunez, ezin izan dugu aurrera jarraitu. Pena da, izan ere, lortzen ari zen emaitzak zirela medio, oso ongi baloratua zegoen proiektua. HBSP (hezkuntza berariazko sendotze programa) proiektuari esker, zailtasunak zituzten ikasleek, bereziki hautazko orduak baliatuz, ikasgela utzi eta beste irakasle batengana joaten ziren. Ordu horietan gaitz garrantzitsuenak berriz landu eta indartzen zituzten. Baina hori egin ahal izateko beste irakasle bat eta haren soldata behar dira...

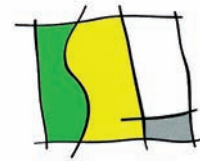
Errealitate honek zein lekutan uzten du hezkuntza?
Ez dakit. Dena den, aitortu behar dut badela oso gustuko ez dugun errealitatea. Gober-

“Behar bereziak dituzten DBHko ikasleentzako duela hiru urte martxan jarri genuen programa bertan behera utzi behar izan dugu, murrizketak direla medio”

Begoña Gorrotxategi
Arrandegia

Ondarreta, 4 · 20140 Andoain
☎ 943 300 245

Santi Lazkano
kirolak

Jose de Artetxe, 1
Azpeitia (Gipuzkoa)
☎ 943 811 650 · F 943 080 379
santilazkano@euskalnet.net

B R A N K A

Kontxako olatuen gainean, Haize Orraztearen ondoan, bertako produktuengandako arreta bereziarekin

Eduardo Chillida pasealekua, 13 · Donostia
☎ 943 317 096 · Faxe: 943 214 890 · branka@branka-tenis.com
www.branka-tenis.com

MICROBUS EGOKITUAK 19 plazatik 43 plazetara
Txangoak, bodak, bidaiak, sagardotegiak...

Egiburuberri poligonoa 13, OV lokala
Orereta - Errenteria
Tel: 943 008 579 - 656 704 021
www.erbibus.com erbibus@euskaltel.net

Intxausti
harategia · urdaitegia

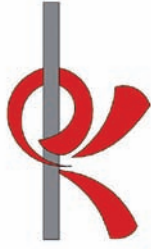
Juan Martin Intxausti

Grupo La Salve, 33
Azpeitia (Gipuzkoa)
☎ 943 810 489 / 687 527 664

SALDIAS
Arrandegia

Zumea Kalea, 5 · 20140 Andoain
☎ 943 590 704

ORMENDI & KIROLAK

Kale berria, 2 · 20140 Andoain
☎ 943 591 806
www.ormendikirolak.com

“Badugu irudipena politikariek beste interes batzuei begira jarduten dutela eta ez hezkuntza mundutik datozen edo etor daitezkeen beharrei begira”

“Gure ibilbidea behetik gora egiten ari gara, herritarren konfiantza mantenduz gainera, eta hori oso modu positiboan ikusi behar da”

nuan dagoen taldearen arabera, hezkuntzaren inguruko legeak etengabe aldatzen dituzte eta horrek izugarritzko ezjakintasuna eta ziurgabetasuna sortzen du. Badugu irudipena politikariek beste interes batzuei begira jarduten dutela eta ez hezkuntza mundutik datozen edo etor daitezkeen beharrei begira.

Etorkizunari nola begiratzen diezue?

Kontuan izan behar dugu ez gaudela garairik baikorrenean, azken batez, krisi honek guztiongan dituelako eragin negatiboak. Baina hala ere, etorkizuna oso modu positiboan ikusten dut, iruditzen baitzait Andoainen oso errotua dagoela gure ikastola. Gure ibilbidea behetik gora egiten ari gara, herritarren konfiantza mantenduz gainera, eta hori oso modu positiboan ikusi behar da. Hala eta guztiz ere, ikusiko dugu zein noranzko hartzen duen honek guztiak. Gizartearen aldaketan eraginpean bizi gara eta beharbada krisiak berri txarrak utziko badizkigu ere, politikoki garai berri eta itxaropentsuak bizitzen ari gara, eta nik uste dut alde horretatik itxaropentsuak izan behar dugula.

Garai berriak aipatu dituzu, zeintzuk izango lirateke egungo erronkak?

Gure erronka garai berrietara egokitzea da beti. Alde horretatik, gaur egungo gizartearen ezaugarri nagusienetarikoa da aldaketak oso oso azkar gertatzen direla. Horregatik ezin dugu lo hartu, oso adi egon behar dugu gizartearen esparru guztietan zer gertatzen den ikusi eta atzera geratu ez gaitezen. Horrela baino ez dugu lortuko gure errealtatearekin bat egingo duen ikastola aurrerakoa eta positiboa eraikitzen jarraitzea. Baina hori guztia ezinezkoa litzateke, daukagun lan talde profesional, arduratsu eta ekintzailearengatik ez balitz eta nola ez, beraien lanak bat egingo ez balu gurasoen konfiantza eta elkarlanarekin. ■

ECEIZA
TOLOSA

Tolosako teila eta zigarratxoaren sortzailea

Rondilla kalea, 34 behe · 20400 Tolosa
San Frantzisko, 8 behe · 20400 Tolosa

CAJA LABORAL
EUSKADIKO KUTXA
BADA BESTE MODU BAT

euskaraz ere,

Harremanetan euskara naturaltasunez erabiltzea funtsezkoa da zerbitzu ona eman ahal izateko. Euskadiko Kutxan, zurekin euskaraz aritzea ez da aparteko aukera bat, gure nortasunaren eta gure izaeraren berezko ondorioa baizik. Izan ere, geurea zaintzea gustatzen zaigu, geure ezaugarri bereizgarriei eustea eta iraunarazten laguntzea, etorkizuna bermatzeko. Izan ere bada euskara bizitzeko beste modu bat... naturaltasunez.

MADDI SOROA

**Baleren
Bakaikoa
Azurmendi**

EKONOMIALARIA

Espainiako Defentsa garaile

ESPAINIAKO GOBERNU ZENTRALA hor ari zaigu esaten, behin eta berriro, nahi ez duena egin beharrean dagoela. Errealitateak bere hauteskunde programa aldarazten diola. Dakusagunez programa egin zuenean errealitatea ez zuen ezagutzen, edo gezurra esan zigun hauteskunde aurreko kanpaina. Bietako bat.

Gerora, aurrekontuan benetan egin nahi zuena estaltzeko, Andaluziako hauteskundeak igaro arte itxaron zuen eta berehala gastu sozialen murrizketa gogorrrak azaldu ziren. Baina itxura gordetzeko murrizketa horiek ministerio guztietara helduko zirela sinestarazi zigun.

Orain, hurrengo urterako aurrekontuan izango diren murrizketak egosten ari dira, baina ez dugu ezer jakingo Galizia eta Euskal Autonomia Erkidegoko hauteskundeak igaro arte. Orduan eskuak libre izango ditu nahi duena burutzeko. Beraz, botoa ematerakoan, erne!

Hurrengo urterako aurrekontuan izango diren murrizketak egosten ari dira, baina ez dugu ezer jakingo Galizia eta EAEko hauteskundeak igaro arte

Hala ere, dena ez da murrizketa. Izan ere, Defentsa Ministerioak ez du ondorio negatiborik jasango. Itxura egiteko, ministerio horretako gastuak ehuneko 8,8 gutxituko zirela aurreikusten zen 2012rako. Baina murrizketen ganean zeuden kritikak ahulduz joan diren heinean, Defentsarako kredituek %28,21 egin dute gora. Gainera, hurrengo urteetarako konprometuta dagoen kopurua 27 mila milioikoa da; ezin hobeak Boloniako unibertsitate ereduak eskatzen dituen gastu gehigarriei aurre egiteko. Baina Raxoyren gobernuak nahiago ditu unibertsitate pribatu garestiak, herritar ororentzakoak baino.

Zertarako izango dira gastu militar gehigarriak? 87 borrokarako hegazkin, helikoptero, obus, Leopard karro eta itsas armadarako ontzi eta abar erosteko. Espainiari falta zitzaiona! Baina Espainiak oraindik bere inperialismo garaietan amesten du, mendeak joan izan ez balira

bezala. Nire uste apalean Perejil irla eta beste hainbat harri kozkor defendatzeko ez da justifikatzen horrelako gasturik; are gutxiago Afganistan bezalako abenturan buru-belarri parte hartzeko, nondik inoiz onik ez diren ir-tengo nazioarteko inbadi-tzaileak.

Gastu militar hauek ez ditu EBk auzitan ipini. Greziaren gastu militarrek, zeinak Alemania eta Frantziako banku handiek finantzatu zituzten, Merkel eta Frantziako Gobernuak begi onez onartzen dituzte. Espainiakoak ere ez dituzte kritikatzeko, bai ordea pentsio, osasungintza, hezkuntza eta beste hainbat gastu sozialetara doazen gastuak.

Hirurogeigarren hamarkadarako o AEBetan aintzat hartzen zen konplexu industria-militar-politikoak zuen indarra; horrek esplikatzen zituen gastu militar erraldoiak. Bada, gure artean ere nabarmena da konplexu horren lobby indarra. Izan ere, gastu horiek aipatu lobbyak aseko dituzte, ez herritar ororen beharri-zanak. Gainera, Defentsa Ministerioaren erosketa gehigarriekin, batik bat, Alemania eta Britainia Handiko enpresak profitatuko dira, gutxiago hemengoak.

Gastu militarrek gora egingo dute, baina bitartean I+Grako inbertsioek behera. Krisialdiari aurre egin diezaieketen gastu urriagoekin, herrialdeko iker-tzaile edo langile prestatuak izan ditzaketen aukerak murriztu egingo dira. Izan ere, 2012an I+Geko gastu horiek %25,5 gutxitu dira 2011rekiko, eta 2009rekiko %35, herena baino gehiago. Beraz, nora goaz? Non enplegatuko ditugu gure gazteak? Nora joango zaizkigu gure zergekin heziko ditugun ikasleak?

Behin eta berriro dakusagu EBren jokaera bikoitza gastu militarrek sozialekin alderatzen ditugunean. Lehenengoak ez ditu auzitan jarriko, bai ordea hiritarren lehen premia-zaioak estaltzeko erabiliko direnak. Konplexu industria-militar-politikoko gastu erraldoien aurrean beste aldera begiratu du; aldiz, pentsio, hezkuntza eta osasun unibertsala bermatzeko gastuak murriztu bitartean ez du etsiko.

Hau al da EBk ekarriko zigun ongizate paregabea? ■

Karlos Gorrindo Etxeandia

EUSKARA TEKNIKARIA ♦

INIGO AZKONA

Ezin amore eman

BERMEON euskararen erabilerak beherantz egin du nabarmen, eta zoritxarrez, batez ere gazte jendearen artean. Beste hainbeste gertatu da, antza, Andoainen. Zer esanik ez Araban. Herrialde horretako giza jendeak bere burua euskalduntzat izanagatik ere, eta elebidunek gorantz egin duten arren, euskaraz mintzatzen den gazte jendea %7ra jausi da. Bilboko datuak ezagutua, aho bete hortz geratzeko modukoak dira. Joera etsigarri hau herrialde guztietakoa da, tamalez: euskarak beherantz egin du erabileran.

Ukaezina da esparru eta eremu guztietara ari dela zabaltzen euskara, arian-arian. Ez guk nahi beste, ez guk nahi dugun abiaduran. Euskara, hortaz, instituzionalizatu egin dela dirudi (hau barregura!), praktikan hizkuntza akademiko bilakatu dela (Euskaltzaindiak dixit), alegia. Hezkuntzan txertatuta, gure gazteek euskaraz eroso eta era normal batean bizitzeko gaitasuna dutela dirudi. Ez ba, jaun-andreak! Aurreko guztia gezurra baino ez da. Gure gazte jendeak “behartuta” ikusten du bere burua euskaraz egitera (egizue euskaraz, mesedez!). Ez, ez nabil adarra jotzen! Egongo da kontzientziatuta egingo duenik (hizkuntzak kontzientzia-arazo direnean, malo! Ez dira naturalak), baina kontzientzia hori berandu iristen zaielakoan nago. Zoritxarrez, euskara

espazio itxi eta zarratuetan –ikastetxeetan– egin beharreko hizkuntzat hartzen dute, baina liberatuta sentitzen direnean, joera da neska-mutiletan “behartzen” ez zaien hizkuntza erabiltzera, gaztelania, alegia. Gaztelania ez da inposatzen zaien hizkuntza eta lurralde hori erakargarriagoa egiten zaie, liluragarriago, eta horregatik egiten dute hautu hori,

kontzientzia zimikorik izan barik. Mundu guztia mintzatzen dena egiteko gai ikusten dutelako beren burua. Kezkagarriena, baina, erdal mundurako jauzia egiten duten haurren adina da. Gero eta goizago hasten dira gaztelaniaz berba egiten. 9-10 bat urte bitartean.

Kalea espazio libre da, gaztelaniaren ibiltoki eroso. Euskararena ere izan beharko litzatekeena (“Euskara ez da galduko...”). Eta gure gazte jendearen pertzepzio hau aldatzen asmatzen ez dugun bitartean, euskarak ez du inoiz lortuko norma-

lizaziorako bidea, hizkuntza normal eta noranahikoa izatea, eztabaidagai izateari utzi eta komunikazio-tresna bilakatzea.

Eta nik ikusten dudana konponbide bakarra nazio soberania lortzea da. Eta honekin ere nahikoa izango ez delakoan nago. ■

Gaztelania ez da inposatzen zaien hizkuntza eta lurralde hori erakargarriagoa egiten zaie, liluragarriago, eta horregatik egiten dute hautu hori, kontzientzia zimikorik izan barik

DANI BLANCO

Itxaro Borda

IDAZLEA

Arditik argira

NEGUA garaiz dator. Ossauko artzainek ardiak alhagia gorenatarik jaisten dituzte. Edo gailurretan ez da aski belarrik *azinda gosaioen* asetzeko. Nork daki? Dena delakoa, behiala besta erbaldoia zen transhumantzia ez da egun argitan egiten, ar rasteiko hamarrak eta gauerdia artean baino. Laruntz zeharkatzen dute ilunpean artaldeek bata bestearen ondotik, joareak marrakak bezain ozen. Arraila, biarnesek lau bozetan orroatu kantaren oilarra gaitzetsi dute biharamunean adineko bi udartiarrek: “Ez dezakete ezer jasan”. “Bereziki oskia lokatz dutenengandik”.

Nekazariak ez dute transhumantzia agerrioren kariatara komertzioa trabatu behar, autoen ibilera etengabea eta jende plazentien egunerokotasun lehiakorra: bizi daitezela baina gordean! Kripto-hiritarrak dira, zorrez itoak, naturaren kutsatzaile izendatuak eta janaria, ona zein merkea, ekoiztera akuilatuak. Zizare pikatzen eta ardi tenebrosak bor tuetarik ekartzen dabiltzan haurri-deak esklabo berriak dira.

Langileak dira hurrengoak. *Taillables et corvéables à merci* erraten zen lehen. ■

HEMEROTEKA

Erabaki gogorrek hartu dituzte Europako agintariak krisiaren aitzakian. Neurriek eragingo duten kalteaz hitz egiten da; ez hainbeste erabakiok hartzeko moduz eta abiaduraren faktoreak duen eraginaz. Neal Lawsonek gaiaz idatzi du *New Statesman* aldizkarian.

Gure liderrek abiadura gurtzeari utzi beharko liokete

Neal Lawson

♦ KAZETARIA

POLITIKAN dena ari da azkar tzen, bizitzan legez. Epe-laburkeriak definitzen du ekonomia. Gure kultura janari azkarra da nagusi, beti komunikatzen, alde guztietan dauden hedabideak eta are azkarragoa den kontsumo-erritmoaren gorpila. Zaharkitze teknikoki eraikia ez ezik, psikologikoki barneratua daukagu. Politikariei ezinezkoa bihurtu zaie abiadura handiko patu hori saihestea.

Ekonomia gizartearen mesedetan kudeatzeari uko egin diote, euren existentzia justifikatu behar dute gure bizitzetako esparru are gehiagotan eskuak sartuz, erritmo geroz eta azkarragoan. Beraz, gure hauteskunde sistemaren denbora-ziklo estuen barruan, bide errazetik jotzen dute; proiektu handinahia, legislazio pieza berri bat edo beste ber rantolaketa erronda bat telebista kateen aste osoko 24 orduko programazioa betetzeko, lanpetu itxura eman eta jendea hunkitu. Abiadurak abiadura ereiten du, zure txanda urtebete edo bitan etorriko da ia seguru, beraz orain azkar ibili edo gero aizkorari aurre egin.

Eguno filosofia iraunkorra da, goitik eta azkar bakarrik inposatu daitekeela aldaketa. Inolako eredu ezin du sinetsi jendeak berari dagozkion gauzak alda ditzakeela bere kabuz. Elitismo gordina, pluralismoaren gainetik; aurrez ezarritako planaren politika eta ez elkarrekin ibili beharreko bidearen politika. Utikan jendeak euren akatsetatik ikasita hobeto ikasteko aukerari, boterea erabili da jendearen gainetik eta ez jendearekin.

Abiadurari gurtza egin ordez, politika mantsoa behar dugu, aldaketa fundamentala eta sakon barneratua bilatuk o duena. Horrelako politika geldoa oinarritzen da zera onartzean: esanahiez betetako aldaketak, aldaketa eta jasagarri eta herritarrak, denbora behar duela gauzak ondo egiteko, kontsentsuak negoziatua izan behar duela adostasun herritarra eraikitze eta aurrera egiteko; eta erabakiak partekatu egin behar direla jendeak aldaketaren jabe sentitzea nahi badugu.

Historiaren lezioa da, berdina da boltxebike edo blairita, ezin duzula historian bidezidorrik hartu. Saiatzen bazara, desastrea dator. Ez dira erreformak bakarrik denbora behar dutenak; benetako aldaketa hegemoniko transformatzailea ere prozesu mantsoa da. Hamar urte behar izan zituen ongizate estatuak 1930eko *crash*etik bizkortzeko. Eskuin berriak hiru hamarkada pasa zituen sabelean boterea hartu baino lehen. Nire adibide gogokoena Suediako sozialdemokratak dira, 1930eko hamarkadan hartu baitzuten boterea eta astiro, seguru eta mantso nahiko gizarte ona eraiki zuten, gorenko mailara iritsi ez zena mende erdi beranduagora arte.

Aldaketaren teoria diferentea behar dugu, printzipioak eta pazientzia uztartuko dituen. Horren helburua da norabide egokiari heletzea eta ahalik eta bidaide gehienak aurkitzea. ■

BERTSO BERRIAK

Andoni Egaña

Doinua: ETaren su-etenetik.

DANI BLANCO

BEZaren igoera kulturala

Erakundeek laguntza saiakera egitean edo norbere arriskuz lanetan bati ekitean... artistak gauza bakarra darabil bere artean barne-grina iraultzea Artisanautzan nahiz Artean. Egoera okerrera aldatu da bat-batean grazia sortuko luke akaso frontoi batean... Partidak bukatu eta BEZa hogeitabatean.

Oholtzaratzean artistei desio ohi zaie "kaka!" aspaldiko ohiturekin zerikusia badauka. Ikuslea zalburditan iristen baitzen hau marka! barrura jo ta zaldiak antzoki aurrean aparka. Zaldi kaka asko bazen ikuslea zen pilaka... Ogasuna dabil orain haziendagandik tiraka kaka pilaren egile agintariak dira ta.

Zeinek arriskatu du demagun zinemagintzan, balizko gozatzaileak dirurik ez badu izan. Gehiegitan entzun dugu "Areto hura itxi zan"... maizago entzungo dugu lege berrien gerizan. Boteredunak, beraiek, dabilta antzerkigintzan kultura ezin da hartu inoren luxu bailtzan kulturak ez ote luke izan behar beharrian? ■

Iratxe Esnaola

♦ IDAZLEA

DANI BLANCO

Amaiera zoriontsuak

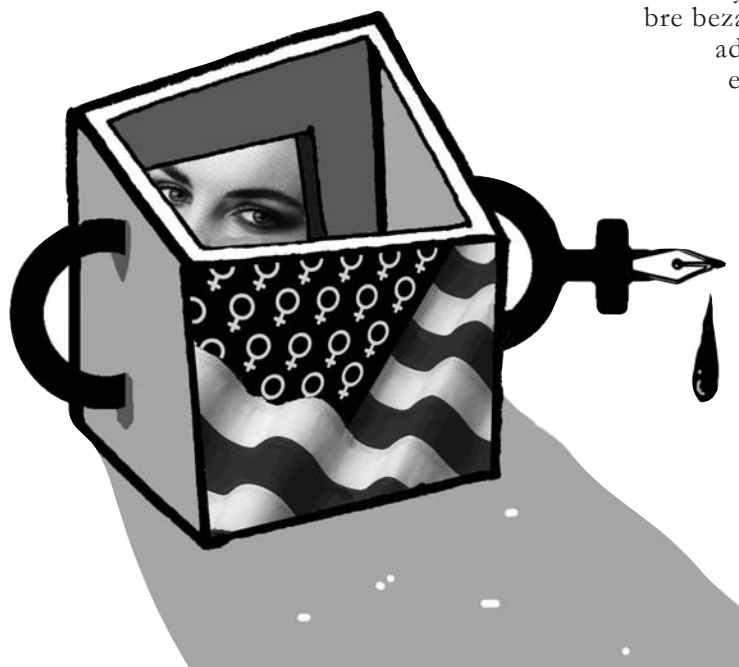
AMERIKAKO ESTATU BATUETAKO eleberri lesbierretan amaiera tragikoek izan duten pisuaz akordatu naiz Patricia Highsmithen *Carol* nobela zinemaratuko dutela jakitean, hain zuzen, 2013ko otsailerako aurreikusitako baitute filmaketa, John Crowley zuzendari eta Cate Blanchett eta Mia Wasikowska protagonista dituela. 1952an idatzitako *Carol* lanak New Yorken elkar ezagutu duten bi emakumeren istorioa kontatzen du eta lesbianen gaia jorratzen aurrenetakoa izan zela esan ohi da, aurrekariak badiren arren. Estatu Batuetan harreman homosexualak legez zigortuak zeuden garaian, ahoz ahoko publizitate hutsarekin erreferentzia bilakatu zen eleberria potxor zaleen artean. Lehen edizio hark *The price of salt* zuen izena eta Claire Morgan ezizenpean aurkeztu behar izan zuen bere argitaletxeak lana baztertu ostean. Ukaezina da obrak garaiko gay eta lesbianengan izan zuen eragina. Liburua irten eta urtebetera, gutuna gutunaren atzetik jasotzen hasi zen egilea. Esk errak ematen zizkioten gizon-emakume askok amaiera tragikorik ez zuen istorioagatik. Patricia berak honela idatzi zuen: “Liburu honen aurretik, Estatu Batuetako eleberrietan emakume eta gizon homosexualek desbideratzeagatik ordaintzen amaitzen zuten, zainak moztzen, igerrileku batean beren burua itotzen,

joera sexuala baztertzen edo depresio jasanezinean amiltzen”. Hain zuzen, 50 eta 60ko hamarkadetan pulp fiction lesbianen atalean soilik aurki zitezkeen gisako liburuak eta hauek tragikoki amaitzen ziren.

Ordutik iragan dira urteak eta eleberri lesbierria amaiera tragiko hutsetik aldendu da mendebaldeko eleberrigintzan, umorearen eta ironiaren bideak urratuz, eta amaiera on deiturikoei azpimarra eginez. Espainiako Estatuan joera nabarrena da, Lola Van Guardaren luma gidari. Ez nuke nahi dogma berri bilakatzea amaiera *zoriontsuen* joera hau; istorio bakoitzak behar du bere barrenek koherenteki eskatzen dioten amaiera. Baina zinemara salto egiteaz ari garenez, eta obraren aldaketa baldintza izanda ere genero batetik besterako jauzian, espero dut Highsmithek idatzitako amaiera mantentzea. Batetik, tragediatik at den bidean aitzindari izatea zor diogulako. Egilea pozik zen liburuak milaka lagun bakar ti eta ikaraturi eman zion heldulekuaz. Bestetik, Patricia Hollywoodeko zinemak berarekin ekar ditzakeen arriskuak pairatu zituelako, jadanik, *Strangers on a Train* bere lehen eleberria Alfred Hitchcockek zinemaratu zuten. Zuzendariak bertsio ingelesa eta Hollywoodekoa egin zituen, eta ez batean ez bestean, ez zuen islatu ez liburuaren espiritua, ez amaiera. Eleberrian, tren bidaia batean, Guy Haines arkitektoa Charles Anthony Bruno ezezagun desorekatuaren ideia xelebre bezain brillantearen lekuko da: bi ezezagunek

adosten badute bakoitzak bestearen etsaia erailteza, koartada paregabea lortuko dute. Ez dago on eta txarrik, edozein irits daiteke hurkoa erailtzera, zioen liburuaren barne hotsak. Hitchcockek Hollywoodeko

amaiera eredugarrien zentsura kodi-goari jarraitu zion, ordea, eta Guy protagonistak ez du inor hiltzen filmean, protagonista-heroia hiltzaile izatea ezinezko zenez. Zinerako transposizioak ez du zertan fidela izan, baina amaiera *zoriontsu* hark istorioa antzaldatu zuen eta egilearen mundua desagerrarazi beste izenburu bat merezi izateraino, nahiz Highsmith nahikoa interes gabe azalduko zen, orokorrean, zinemarekiko. Espero dut John Crowley zuzendari duen produkzio estatubatuarrak *Carol* berea duen amaiera ematea, historian duen garrantzia ulertu eta azpimarratzearen. ■

Antton Olariaga

«Nola baloratzen da kultur proiektu bat ekonomikoki?»

Ereñotzuarrak (Hernani, 1973) bost urte beteko ditu urtarrilean Euskal Herriko Bertsozale Elkarteko koordinatzaile. Belaunaldi aldaketa asentatuta, elkartearen egungo argazkia eskaini digu.

| ESTITXU EIZAGIRRE KEREJETA |

Argazkiak: Dani Blanco

Euskal Herriko Bertsozale Elkarteak o koordinatzaile zara. Aurretik ez zenituen Elkartearen barrunbeak ezagutzen. Zerk deitu zizun arreta Elkartearen hasi zinenean?

Gehien harritu ninduen izan zen autoantolaketa hori retan zer garbi zeuden landu beharreko ildo nagusiak: transmisioa, sustapena eta ikerkuntza. Eta bakoitzaren papera zein garbi zegoen eta elkarren artean duten lotura.

Elkarteak ber tsolaritza g eroratzea, zaintzea eta etorkizuna bermatzea du helburu eta horretarako hir u alor horietan aritzen da. Transmisioan ekosistema osoa birsortu behar du, ez ber tsolariak bakarrik, ber tsozaleak, antolatzaileak, g ai-jartzaileak... denak behar ditu ekosistema osatzeko, eta horretarako lan bat egin behar da transmisioan. Gero egin behar da beste lan bat sustapenean, ber tsolaritza zabaltzeko, hedatzeko, plazatan, mediotan, eta hir ugarrenik ik ertu egin behar da, ezagutza sak ontzeko eta hobetzek o helburuarekin. Oso g arbi zegoen bakoitzean nola lan egin behar den, dena lotu eta kate bat osatzeko.

Eta gainera hori islatzen da her rialdeetan. Herrialde bak oitzean oso eg oera diferentea bizi du bertsolaritzak baina baita euskarak ere orokorrean, eta her rialde bakoitzaren egoera herrialde bak oitzak daki. Hir u ardatz horietan her rialde bak oitzak non eragin behar duen edo non jar ri indar handiagoa, bak oitzak erabakitzen du.

Eta hartu nuen beste sorpresa on bat izan zen bertsolariek proiektuarekiko duten inplikazioa, askotan beren proiektu pertsonalaren gainetik. Eta ber tsolari-bertsozale binomio hori nola uztartzen den Elkartearen. Bertsolaritzan sortzaileak eta har tzaileak

“Oreka mantendu behar dugu langileen eta borondatezko kideen artean”.

daude eta ber tsolaritza zaindu behar bada, biek jokatzeko dute paper garrantzitsua. Hor bada anekdota bitxi bat, Ber tsolari Elkartearen izenarekin sortu zela, eta berehalaxe Bertsozale Elkarte izatera pasa zela, bien beharra handia dagoelako.

Bost urte daramatzazu Elkarteako koordinatzaile. Honekero kokatuta, zer momentutan zaude?

Zaudetik baino gaudetik erantzungo nuke galdera hori. Ni etorri nintzenean Elkarte bazegoen aldaketa fase batean. Koordinazio orokorra, urte askoan Koldo Tapia eta Jexux Muruaren artean eraman zutena, hurrengo belaunaldiari pasa zitzaion, baina aldaketa

bera eman zen ia sail guztietan. Elkar teak apustu egin zuen sail bak oitzean eragile propioak jartzeko eta jende berri asko sartu ginen garai beretsuan. Elkar tearen antolamenduan aldaketa izan zen, ardurak gehiago banatu ziren, kudeaketa eta eragiletza zabaltu egin ziren...

Elkar tearen handitasun horretan denbora dezente behar duzu kokatzeko, ikasteko... eta nik uste orain bagaudela momentu batean lantalde osoa, lehendik jarritako oinarri sendo horiei segita gure ikuspuntutik lan egiteko moduan. Eta gidaritza sendo bat emateko lantalde osoak batuta.

Elkar teak bere antolamenduan lan profesionala eta borondatezkoa uztartzen ditu. Zer aberastasun eta zailtasun ditu horrek?

Elkar tea honaino iritsi bada borondatezko lanari esker izan da eta bere garaian pisu ikaragarria izan du borondatezko lanak. Gaur egun ere badu: erabakiguneetan, bai zuzendaritzan eta bai sail bak oitzeko batzordeetan, borondatezko jendea dago. Langileak dinamizatu eta eragin egiten du, baina azkenean erabakia borondatezko kideena da. Elkar tea zenbat eta handiago izan, orduan eta zailago da hori bermatzea, borondatezko jendearentzat erritmoa jarraitzea eta dimentsioaz jabetzea gero eta zailago da. Hori bada kezkatzen gaituen gaia eta arreta behar duena, oreka mantendu behar dugu. Baina gaur egun ere lan mordo bat borondatez egiten da. Xenpelar Dokumentazio Zentroan, esaterako, bilketa zati bat Elkar tearen sarearen bidez egiten da (Hitzetik Hortzera programaren eta bertsoa.com-en bidez astero lau saio grabatzen dira), baina gero bertso eskoletatik-eta, grabazio mordoa iristen da, bilketa ia osoa borondatez egiten da. Joanito Dorronsorok doinutegia egin zuen, 3.000 doinutik gora katalogatu zituen, borondatez. Horrela lan asko egiten dira oraindik ere, eta aurrera begira ere horrek izan beharko du oinarria. Hori da Elkar tearen muina.

Langileen artean ere oso barneratuta dago borondatezko lanaren beharra.

"Aurretik jarritako oinarriei segita, gure ikuspuntutik lan egiteko moduan gaude oraingo lantaldea".

Xenpelar Dokumentazio Zentroaren funtzioa, bertsolaritza biltzeaz gainera, bildutakoa gizartearen esku jarri eta erabilera bultzatzea da. Nahikoa erabiltzen da hor dagoen altxorra?

Xenpelar beste klabeetako bat da Elkar tean, betez bete asmatu zen horren aldeko apustua eginda. 1991n sortu zuen Elkar teak, eta apustu argia egin zuen, Elkar tea finantzazio gabe geratu zenean ere erabaki zelako Xenpelarri eustea, eta beste gauza asko beste era batera landu behar izan ziren. Egun ere Elkar tearentzat erabat beharrezkoa da, bai transmisiorako materiala sortzeko, sustapenean Hitzetik Hortzerrarako eta bertsoa.com-erako, eta ikerketarako zer esanik ez.

Dokumentazio Zentro baten lanak hiru fase ditu: bilketa, antolaketa/katalogazioa, eta gizarteratzea. Esan bezala, bilketa modu berezi batean egiten da, oso aurrekontu murriztarekin sare osoaren bidez egiten dugu bilketa lana. Katalogatzen eta antolatzen bost dokumentalista ari dira une honetan. Baina benetan balioa erabilerak du, ez dugu inongo jabetza helbururekin biltzen, gizar tearentzat biltzen ari gara. Erabiltzen da, etengabe ari da jendea ikerketa txikiak egiten, edo bertsolariak beraiek materiala hartzen... baina gizar teratzeari eman nahi diogu bultzada. Pauso handia eman zen 2010ean, Xenpelarren dagoen katalogo ia osoa dago interneten kontsultagai (bdb.bertsozale.com). Baina iruditzen zaigu Xenpelar ez dela behar adina erabiltzen eta lan handia dugu gizar teratzen. Pauso bat ematean falta zaigu.

Bertsolaritza behar beste ikertu da? Mintzola fundazioak horretan lagunduko du?

Elkar tearen barruan hirugarren hanka, ikerkuntzarena, beti egon da mugatuagoa, ikerketak eskatzen dituen baliabideak era askotakoak baitira; behar dituzu ikerlariak, baliabide fisiko eta tekniko egokiak, finantziarioa... Mintzola bidez antolatu nahi izan dugu hori eta 2008an eratu zen fundazioa. Bertsolaritzaren institutu baten beharretik eta Elkar tearentzat eta Xenpelar DZrentzat egoitza baten beharretik abiatu zen Mintzola proiektua. Baina administrazioetik eskatu zitzaigun pauso

bat harago ematea, ahozketasunera. Joxerra Gartziak proiektua egin zuen, oinarri honekin: ahozko premiei erantzuteko tradizioen behatoki dinamikoa izatea. Baina bi arazo izan ditugu Mintzolan: Batetik, proiektuaren interpretazio desberdinak, eta bestetik eman zaion egitura.

Ahozketasuna jarri zen erdigunean, baina ahozketasuna mundu zabal bat da. Heldu daiteke edozein puntutatik, eta heltzen den edozein puntu da interesgarria. Gartziaren txostenetik abiatuta, interpretazio diferenteak egin dira, eta gure ikuspegitik zentratu egin behar da hori gehiago. Bestela, denak dauka kabida, eta hori gertatu da, oso proiektu interesgarriak abiatu dira, oso ongi ari direnak funtzionatzen, baina gure iritziz ez zen hau lekua, behar eta proiektu horiei erantzuteko bazeuden beste erakunde batzuk, eta erakunde horietara bideratu behar lirateke proiektu hauek.

Elkartean egin duguna izan da berri ere Gartziaren txostenetik abiatu, eta HUHEZIn Sorguneak landu duen “Euskal Kulturgintza-ren estrategia bideratzeko oinarriak” hartu, eta Mintzola proiektuari beste buelta bat eman diogu. Ahozko kultur sorkuntzan zentratu dugu proiektua. Iruditzen zaigu hor zentratu behar duela Mintzolak eta horren barruan izan behar duela bertsolaritzaren ikertegi bat, Elkartearen ikerketa proiektua garatzeko, eta gainera proposatzen dugu ahozko kultur adierazpen desberdinen arteko elkargune bat ere izatea, elkarren esperientziak transmititu, elkar ezagutu, elkarrekin proiektuak sortu, eta beste generoei ere autoantolaketan laguntzeko. Nahiz eta bakoitzak bere bidea Mintzolatik kanpo egin behar duen. Euskalgintzan eta kulturgintzan ekarpen izugarria egin daiteke ahozko kultur sorkuntzaren ikerketa bidez.

Mintzola egituratu zen fundazio batean, baina patronoak izendatzeko garaian, irizpide ekonomikoek pisu gehiago izan zuten, proiektuak berak baino, proiektuan eragin nabarmena izan dezakeen desoreka sortuz. Herri honetan eta egitura hauek sortzerakoan dena dirutan baloratzen dugu. Eta nola baloratzen da kultur proiektu bat ekonomikoki? Elkartek jartzen duen proiektu kulturala eta giza sarea nola kuantifikatzen da?

Esan bezala ikerketarako behar diren osagai ezberdinak bildu gara Fundazioan, baliabideak (GFA, Kutxa, Eusko Jaurlaritza), egoitza (Villabonako Udala), ikerlariak (EHU) eta kultur proiektua eta ondarea (EHBE, XDZ dokumentazio zentroarekin).

Mintzola Fundazioa proiektu kultural

Partehartze handiko Elkartea

- Bazkideak: 2.240
- Erakundeak: 6 elkarte proiektu bateratuan:
 - Euskal Herriko Bertsozale Elkartea
 - Arabako Bertsozale Elkartea
 - Bizkaiko Bertsozale Elkartea
 - Bertsularien Lagunak Elkartea (Lapurdi, Baxe Nafarroa, Zuberoa)
 - Gipuzkoako Bertsozale Elkartea
 - Nafarroako Bertsozale Elkartea
 - + Sei Elkartearen partaidetza duen Lanku Bertso Zerbitzuak
 - + Xepelar Dokumentazio Zentroa (XDZ)
- Lantaldea:
 - Kontratupean: 74 langile ari dira sei elkarte, Lanku, Hitzetik Hortzera (Lankuren baitan), XDZ (EHBERen baitan), Bertsoa.com. Hauetatik 33 koordinatzaile, eragile eta teknikariak dira eta 41 hezkuntza arautuko irakasleak.
 - Borondatez: 96 bolondres ari dira zuzendaritzetan, batzordeetan eta lantaldeetan. Hauez gain, proiektu konkretuetan parte hartzen dute beste askok.

batean oinarritzen bada, ikuspegi horretatik eratu behar da patronatua ere. Horregatik, Mintzolaren egiturari ere beste buelta bat eman nahian ari gara eta proiektuaren gidaritza aldarrikatzen dugu.

Bertso eskolak autonomoak dira, baina nola lotzen da hauen lana Bertsozale Elkartearekin?

Funtsean Bertsozale Elkartearen proiektu osoa da transmisio proiektu bat, bertsolaritza geroratzea delako helburu. Eta pieza klabeena, esangorik nuke nik, bertso eskolak dira. Baina aldi berean komentzituta gaude bertso eskolek ahalik eta beregainenak izan behar dutela. Hori da helburua, ahalik eta bertso eskola gehien sortzea, ekosistema berak sortzen duelako: Bertso eskola horretan bertsolari bat aterako da igual oso ona dena eta saioz saio arik dena, beste batzuk izango dira bertsotan aritze hutsarekin gozatzen dutenak, eta antolatuko dituzte herri horretan saioak, sortuko dira gai-jartzaileak, epaileak,... bertso eskolak dauden herrian bertso mugimendua bermatuta dago.

Garbi dugu bertso eskolak autonomoak direla, baina ez zeuden herri batzuetan Elkartek berak sortu ditu, eta bertso eskolekin elkarlan handia dago: Elkartea materiala sortzen ari da bertso eskoletarako, eta Elkartek bertso eskolen laguntzarik gabe bere proiektuak ez lituzke aurrera aterako, adibide nabarmena txapelketa da. ■

**“Bi arazo izan ditugu
Mintzolan: batetik,
proiektuaren interpretazio
desberdinak, eta bestetik
eman zaion egitura”**

Helduen literatura | POESIA

Elurra galtza motzetan.
Gabriel Kortak.

Autoedizioa, 2012.

Misterio handi bat

GABRIEL KORTAK 2010eko *Laugarrenak lau* mardulean bildu zituen, eta berridatzi, bere ordura arteko lanak. Liburu haren bidez hurreratu nintzen *Isiletik* (Ustela, 1980), *Okeanek* (Susa, 1986) eta *Harri hautsiak* (2002) zaharretara, hiru horiek eta *Testigantza* berriak osatzen baitzuten poetaren errepaso antzeko bat, puntu eta jar rai antzeko bat ibilbide sano pertsonal eta beti libre batean. Orduan zenbait forma iruditu zitzaizkidan apur bat antigualekoak. Baita oraingo liburu honetan ere. Funtsean Kortak bilatzen duena erritmo diskurtsibo jakin bat da, gauzak, sentimenduak, bizipenak zehatz eta fidelki adierazi ahal izateko. Bai orduan eta bai orain ere, dena dela, uneka atsegina da bakarriketa: zuria eta beltza, argia eta itzala, justizia eta ilunpea aztertzen ditu idazleak.

Zer da poeta izatea, beraz? Misterio bat iruditzen zaio idazleari poeta izate hori. Batzuetan artista, beste batzuetan filosofo, kontzeptu indartsuak maneiatzen dituen bide-erakuslea begitandu zait Kortak, ezaugarrietako bat izanik galdera handiak egiteko darabilen aisetasuna. Elurra galtza motzetan, ia osorik, bakardadearen inguruan dabil. Bakardadean idatzia dago, bakardadean autoreak berak ilustratua. Iñaki Bastarrika adiskidearen laguntza aitortu eta eskertzen du, eta pentsatzekoa da haren aholkua izango zuela handik kendu, hortik gehitu, eta buelta bat emateko guztiz findurik geratu ez denari. Zentzu hori retan, nabarmena da liburuaren eskulangintza isil, pazientziaduna. Gogor zizelatuak geratu dira ardura unibertsal batzuk, eta poetikoki definituak, euren izaera erlatiboa gora-behera, maitasuna eta libertatea: “Askatasuna neurri batean, bakardadea da./ Eta gorrotoa gaizki doakio bakartiari./ Askatasuna erantzunkizun eder bat iruditzen zait”. “Eroaren hitzak/ ez du balio./ Ospe txarra dut,/ baina aske naiz./ Maite dudalako nire burua;/ erotu egin nintzen,/ hori da guztia”.

Lirikak nekatuz gero akaso babesa bila dezakegu era honetako poesian, eta mundua aldatzeko asmoarekin idatzitako hitz hutsaletan. Dena dela, *Elurra galtza motzetan* irakurri ahala otu zait pentsamenduaren poesia honen funtsa beharbada ez, baina formak bai, formak astunegiak egiten zaizkidalda. Gustu jakin batzuetara egiten da azkenean norbere gustua bera: beste modu ez hain serio batzuk ditut nik nahiago, baita meditazioarako ere. ■

Igor Estankona

Euskararen garabidea eta Kulturgintza hartu ditu hizpide Bat aldizkariak

SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRAK 2012ko otsailaren 24an Donostian burututako jardunaldiaren emaitza dugu *Bat* aldizkariaren 83. zenbakia. Gaiaren lanketaren abiapuntu modura, kultur eta hizkuntz politikak hartu nahi izan dira kontuan, Belen Urangak hitzaurrean dioenez.

Lehen artikulua, Jon Sarasuaren izenpean, HUHEZIKo Sorguneak Ikertegiak egindako *Kultur bizitzaren azterketa kualitatiboa Gipuzkoan* txostena du hizpide. Baina kulturgintzaren inguruko hausnarketa propioa badakar egileak, eta estrategia desberdinak ere proposatzen dira.

Eduardo Apodakak hiriaren eta euskaltasunaren inguruko gogoeta egin du *Euskaltasuna hiritik begiratuta artikuluan*. Hark dioenez, “gaur hirian jokatzeko da euskararen par tida; batetik, hiriak direlako jende gehienak biltzen dituzten biziguneak, baina beste alde garrantzitsuago batetik, hiri-bizimodua delako guztiz nagusi euskal lurralde guztietan”.

Segidan, herri mailan euskal kulturaren transmisioan kultura taldeek egin dezaketen ekarpena aztertu dute Nekane Goikoetxeak eta Amaia Zinkunegik. Ideia nagusi bat ondorioztatzen da bertan: kultura talde guztiak bilduko lituzkeen elkarteak eratzearen komenigarritasuna.

Julen Arexolaleiba irakasleak Euskal Kulturgintzaren Transmisioa aditu-titularen ekarpena azaldu du. Erramun Baxok, berriz, Euskal Herriko Iparraldearen kultur transmisioaren berezitasunak aztertu ditu.

Alberto Barandiaranek aritzearen poderioz ongi ezagututako arlotik heltzen dio gaiari, *Hedabideen garrantzia bizikuntzen berreskurapenean* du izenburua, eta euskal prentsak XXI. mendean izango duen garrantzia argudiatu digu.

Gotzon Barandiaran eta Igor Elortza euskal sortzaileen baldintzez aritu dira. Azkenik, Jon Alonsok literaturak euskararen garabidean duen eginberraz eman du iritzia. ■

Kulturgintza euskararen garabidean

Bat aldizkariaren 83. zenbakia. Soziolinguistika Klusterra.

Holy Ghost
The Young Wait.

GP Records.
Iraupena: 13'02".
Biniloak 8 euro.

Sustraien zain, gaztetuta

ALABAMA KO ETA DONOSTIAKO musikariek osatzen dute talde berri hau. Donostiako diskoetxe beteranoaren eskutik etorri da haien diskoa, eta *Ruta 66* aldizkari espezializatuak ere lagundu du argitara ematen. Lau kanta jaso dituzte, grabatzear dauden disko luzearen aurretik biniloan zein CDan bereizitakoak, eta AEBetako sonoritate, usain eta arima daukate puri-purian. Kanta gehiago eskatzeko premian utzi gaituzte halabeharrez. Sustraietara

jotzen dute itsu-itsuan eta itsasoaren bestaldeko estilo autentikoenak bere egin dituzte. The Band handiaren kantu bat indar tu eta biziber ritu dute, country-an dobro eta guzti murgildu dira, intentsitatea gehituz doan folka belarrira xuxurlatu digute eta rock amerikar ia orkestralak diren doinu (ingeles) poperoz jantzi dute. Itxaron artean gozatzeko modukoak laurak. ■

www.reverbnation.com/theyoungwait

THE YOUNG WAIT

«Estiloen fusioa lantzeak eta batetik bestera jauzi egiteak kantak aske idazteko aukera eman digu»

The Young Wait. Itxaronaldia gaztea izan daiteke? Beti irudikatu dut zahartxoagoa balitz bezala. Ia galtzear dagoen pazientziaren bertuteari lotuta dago izena, itxaroten jakiteari?

Guk uste dugu itxarroteak betirako gaztetu dezakeela. Eta izenaren esanahietako bat hori da, pazientziaren bertutea, hain zuzen ere. Hala ere, nahiago dugu zerbaiti itxaroten egon beharrean, lana gogor egin eta horretaz egunero disfrutatzea.

Nola lur hartzen du Alabamako musikari batek Euskal Herrian eta zer da hemen aurkitzen duena gelditze?

Beno, familia kontuak tartean, patuaren errua izan zen. Izan ere, The Young Wait taldea oso denbora laburrean jarri genuen martxan. Halako gauza txiki garrantzitsuek errazten dute, familia eta lagunengandik hain urrun egon arren, gus-tura eta motibatuta egotea.

Erritmoak, giroa, inspirazioa... oso desberdinak dira hemen, Alabamarekin alderatuta?

Bai. Hala ere, esanguratsuena da bakoitzak musikari aurre egiteko

duen jarrera pertsonala, hemen eta han ditugun inspiratzeko aukerak ia berdinak direlako, norberaren esku dago hori. Hemengo zenbait musikarirekin lan egin ostean, somatu dudana alderik handiena zera da, Alabaman musikariek egiten dutena lanbide bihurtu nahi dutela, eta hemen, berriz, zaletasuna dela.

Argi utzi duzue AEBetako folk, hegoaldeko rock, country eta rockean eroso egiten duzuela igeri. Sustraietara jotzen duzue beti?

Erregistro asko landu ditugu, egia

da. Horien fusioa lantzeak eta batetik bestera jauzi egiteak kantak aske idazteko aukera eman digu. Inoiz ez dag o jakiterik hurrengo kantua nolakoa izango den.

The Band bertsionatu izanak esangura handia du, ezta?

Bai, gure talde kuttunetakoa da. Lan hau grabatu aurretik zuzenean interpretatzen genuen eta klasiko hori gure estilora eramatea erronka handia izan zen. ■

"Bertsoaren harrotasuna" ekarri nahi du plazara 2012ko Xilabak

XILABA.NET

LAPURDIKO, Nafarroa Behereko eta Zuberoako hamasei bertsolarik hartuko dute parte 2012ko Xilaba bertsolari txapelketan. Aurten lehenengo Baionan izango da finala, Laugan, azaroaren 10ean (aurreko edizioetakoak Donibane Lohizunen jokatu ziren).

Bertsularien Lagunak elkarteko kideek nabarmendu dutenez, txapelketak Ipar Euskal Herriko bertso eskoletako garapenean eragiten du. 2010ean 61 haur aritu ziren bertso eskoletan eta iaz, berriz, 140ra iritsi ziren. Joana Itzaina Iparaldeko bertsularien elkarteko lehendakariak Xilabaren aurkezpen ekitaldian azaldu zuen "bertsoaren harrotasuna" ekarri nahi dutela: "Euskara erabili eta euskararekin jostatzea da, bereziki g azteen artean".

Bi urtez behin egiten da Xilaba. Aurten bost saio izango dira. Lehenengo kanporaketa Altzürükün egingo da urriaren 6an eta bigarrena Kanbon urriaren 13an. Finalerdiak Hendaian eta Donibane Garaiz jokatu dira urriaren 20an eta urriaren 27an. Finala, esan bezala, azaroaren 20an izango da Baionan.

Ametz Arzallus duela bi urteko irabazleaz gain, beste 15 bertsolari izango dira lehian: Odei Barroso eta Sustrai Colina (Urruña), Ene-ritz Zabaleta eta Or tzi Idoate (Baiona), Xumai, Maindi eta Ortzi Murua (Azkaine), Gillen Hirigarren eta Maddi Sarasua (Itsasu), Egoitz Zelaia eta Madi Ane Txopere-na (Hendaia), Xan Alkhat (Armendaritze), Bixente Hirigarai eta Battit Crouspeyre (Baigorri) eta Ramuntxu Christy (Aiherra) ■

Euskal Kultura bilduma

ETXEPARE EUSKAL INSTITUTUAK hamabi liburuk osatzen duten *Euskal Kultura Saila* izeneko bilduma argitaratu du. Hamabi egilek beste hainbat g airi buruzko lanak idatzi dituzte: *Euskararen historia laburra* (Ivan Igartua eta Xabier Zabaltza), *XX. Mendeko euskal literatura* (Estibalitz Ezkerra), *Euskal Musika klasikoa* (Karlos Sanchez Ekiza), *Euskal kantagintza: pop, rock, folk* (Jon Eskisabel), *Estanpa bilduma. Ikusizko Arteak* (Miren Jaio), *Euskal zinema* (Joxean Fernandez), *Arkitektura eta diseinua* (Pello Agirre), *Euskal dantza* (Oier Araolaza), *Bertsolaritza* (Joxerra Garzia), *Tradizioak* (Joseba Zulaika), *Euskal sukaldaritza* (Hasier Etxeberria) eta *Euskal antzerkia* (Pedro Barea). Internetez deskarga daitezke denak: www.etxepareinstitutua.net ■

Sexu erasoei aurrea hartzeko gida-komikiak

EUSKO JAURLARITZAKO Genero-indarkeriaren Biktimei Laguntzeko Zuzendaritzak gazteei zuzendutako hiru komiki plazaratu ditu, sexu erasoei aurrea hartzeko helburuarekin. Bere webgunean aurki daitezke hiruak, pdf formatuan.

1. Nor zara zu? Bilatu zure IDa
Rol tradizionalak sexu erasoetako arrisku faktore gisa lantzen dira lehenengo komikian. Horrez gain, lehenengo harreman afektibosexualen oinarriak, sexu grina pizteari eta gorputzari lotutako zailtasunak, eta beste sexuarekin harremanak izaterakoan mugak jartzeko eta errespetatzeko zailtasunak ere aipatzen dira

2. Gaur gauean geldituko gara?
Espazio publikoa tradizioz agertoki maskulinoa da. Komikiak hizpide ditu gauetako aisialdia, ongi pasatzeko eta sexuen arteko harremanetarako espazio gisa, nesken beldurra eta eta harreman seguruetarako neurriak.

3. Ez zaitez nahasi sarean
Lantzen dituen gaietako batzuk dira: espazio birtuala harremanak izateko ingurune gisa erabiltzea, eskaintzen dituen abantailak eta eragozpenak, sexu eraso birtualak, sarea gisa horretako erasoak prebenitzeko erabiltzea eta funtsezko segurtasun neurriak. ■

Elkarrizketarako leihoak

BOST ZUZENDARIEN elkarlana izanik, emaitza desorekatuagoa espero nuen, zuzendari bakoitzaren estiloa dokumental osoarekin tentsioan egongo zela; baina ondo lotuta daude pelikulako zatiak eta bakoitzak bere hautu estetikoak egin dituen ar ren, batera egoki funtzionatzen dute.

Aparte, gogoia neukan ikusteko nola moldatu ziren kartzelan dauden pertsonen buruzko film bat egiteko, barruko irudirik ezingo zutela erabili kontuan izanda. Kartzela bera baino, atxilotetaren aurreko atzera-kontakteta eginez, kartzela osteko bizimodua erakutsiz, gurasoekin izandako telefono deien grabaketak erabiliz, lagunentzako irudi metaforikoak... Baliabide ugariarekin konpondu dute problema tekniko hori.

Zati bakoitzak presoan aferaren adar bat erakusten du, gazte mugimenduko kide izateagatik kartzelaratutako pertsona batekin hasi (Irati Tobar) eta ETako buruzagi batekin (Mikel Albisu) bukatu, tartean gaitz larriarekin kondena luzatu dioten Lopez de Luzuriagaren historiari pasaz, baita *Egineko* partaide izateagatik espetxeratu-

Barrura begiratzeko leihoak.
J. Martinez, T. Larreategi, M. Gabilondo, E.
Goikoetxea, E. Olasagasti.

Euskal Herria, 2012. 90 minutu.

ko Zalakainenetik ere. Ez da euskal preso guztien egoera biltzen duen filma, baina protagonista bakoitzak preso mota baten egoera deskribatzen duen heinean, problematikaren argazki nahiko osoa eskain dezake. Falta da, eta baten batek beharbada kritikatu du, norbait hiltzeagatik kartzelan sartu duten presoaren bat, filmean gehien kolaborazioagatik espetxeratuak agertzen baitira. Baina euskal presoan kasuistika nahiko zabala agertzen da *Barrura begiratzeko leihoak*en.

Jon Ugarteri buruzko zatia iruditutako zait borobilena, Txaber Larreategi zuzendu duena. Biko-

tearekin eta lagunekin hizketan, tarteka hunkigarri, askotan umoretsu, Larreategi batere efektista izan gabe transmititu du preso egon denaren bizi-esperientzia. Aldiz, Jexux Mari Zalakaini buruzko zatiak ez nau hainbeste konbentzitu, haren egoera deskribatzeko erabilitako hainbat irudi (itsasoa askatasunaren metafora gisa; hareazko erlojuak denbora errepresentatzeko...) topiko samarrak dira.

Emitza orekatua da, dena den; eta filmak merezi du. Espero deza-

gun aurrerantzean hori baloratuko dela eta *Barrura begiratzeko leihoak* film bat izango dela, ez *casus belli* bat. Eta haren inguruko eztabaida, beste pelikulei buruzkoa bezala, aspektu zinematografikoak leheneztiz egingo dela. Funtsean, elkarrizketarako baliatuko dela eta ez gerrarako.

Orain arte lehergailua balitz bezala tratatu baitute askok eta gauza jakina da bonbak eta filmak desberdintzen ez dituen herrialde batean zerbait gaizki dabilela. ■

Gorka Bereziartua

tradebi

EB Traducciones Itzulpenak, S. L.

www.tradebi.com

Triklosana, bakterioen aurka ona baina muskuluentzat desegokia

KALIFORNIako eta COLORADOko (AEB) unibertsitateetako ikerlariek behatu dutenez, triklosanak, bakterioen aurkako substantziak, muskuluen uzkurtea oztopatzen du. Egindako probetan ikusi da saguen giharren indarra gutxitzen dela, eta arrainen igeriketa moteldu.

Triklosana xaboietan, desodoranteetan, hortzak garbitzeko elixirretan, alfonbretan, zaborpoltsetan, jantzietan eta jostailuetan erabiltzen da, besteak beste. Alegia, egunero eskura ditugun produktu askotan. Dosi bakar batek eragiten dio arestian aipatutako animalien portaerari. Ikerketa egin dutenen arabera, triklosana oso egokia da bakterioen aurkako borrokan erabiltzeko, ospitaletan adibidez, baina bizitzaren alor guztietara hedatzea kontrolatu beharko litzateke. ■

Nola sortzen dira ortzadar bikiak?

Ortzadar bikiak ez dira zentro bera baina erradio desberdinak dituzten ortzadarrak, baizik eta puntu beratik norantz desberdinetan abiatzen diren ortzadarrak. Berriki topatu dute horren zergatia, ur-tanten tamainarekin zerikusia duena. Oraindik sekretu ugari daude ortzadarren inguruko fisiologian, hala ere.

ttiki.com/42463

(Gaztelaniaz)

Itsasoko metano hidratoak disolbatzen hasi al dira?

Svalbard artxipelagoko (Norvegia) Spitsbergen irlaren itsasertzean metano burbuilak ikusi dira azkenaldian. Hori dela eta, hainbat ikerlari lanean ari dira itsas hondoon dagoen metano hidratoa disolbatzen ari ote den jakiteko; zergatia itsasoko tenperaturaren hazkundearen izan daitekeela susmatzen dute.

ttiki.com/42464

(Gaztelaniaz)

Kutsadura aztertuz Frantziako ikastetxeetan

2009 eta 2011 bitartean, hiru parametro aztertu zituzten Frantziako Estatuko 310 ikastetxe eta haurtzaindegitan. Batetik, formaldehido kontzentrazioa, bestetik bentzenoarena, eta azkenik karbono dioxidoarena. Lehena kancerigenoa da eta altzarrietan eta hor metako zein zoletako pintura eta argizarietan topatzen da; bigarrena, kancerigenoa ere bai, automobilen errektuntza-gasetatik eratortzen da, eta azkena, toxikoa ez bada ere, barneko airearen kalitatearen adierazlea da.

Azterketaren emaitzen arabera, oso eskola gutxitan zeuden substantzia kancerigenoak, baina gehienetan karbono dioxidoa kopurua behar baino handiagoa zen.

Azterketa horri jarraituz beste bat planteatu da, 2016. urtera arte iraungo duena. 300 ikastetxetako 600 gelatan, aipatutako hiru konposatuak ez ezik, beste kutsatzaile mordo bat eta horien jatorria aztertuko dira. Emaitzen arabera, ikasgeletako antolak eta arau berriak ezarriko omen dira. ■

Hegazti gripea itsas ugaztunetan

Hegazti gripea ospetsu egin zen orain urte batzuk, hegaztien-gandik pertsonengana jauzi egin zuenean. Berriki jakin izan dugunez, ikerketa baten arabera AEBetako kostaldeko eskualde batean bizi diren fokei larriki eraso zien hegazti gripearren mutazio batek, orain urte batzuk.

http://ttiki.com/42465

(Gaztelaniaz)

Babeslea: iametza Interaktiboa

ideia batetik errealitatera

web garapenak

multimedia

aholkularitza

edukiak

iametza
interaktiboa
www.iametza.com
T.943 37 67 16

Gurbe minata

TXEKIA ETA ESLOVAKIA muturka daude, *Sorbus domestica*, gurbe handiena norena den deman. Norgehiagoka horretan gustura arituko nintzateke neu ere. Hori bai kirola! Tokitan gaude, ordea, lehiarako! Handiagoren bat izango da, baina gure lurretan ezagutzen dudan gurbe ederrenak zer izango du, metro beteko gerria? Handiena, eta itxuraz zaharreneakoa, Txekiako Strážnícen bizi da, Zerotin muinoan; Adamec izena du eta 458 zentimetroko gerri buelta omen. Deman bere parean jartzen duten Eslovakiako Bratislava aldameneko Modràngokoak 484 zentimetroko enborra duela diote. Adamec eta bestearen izena eta izana ezagutzeak soilik mereziko du harantz joan-etorri bat antolatzea. Laurehun bat urte ote dituzten esaten da...

Geurean, isuri atlantikoan, utziz gero, bapo biziko liratekeen Sorbustarrak —otsalizarra, hostazuria eta maspila edo basagurbea; hurrenez hurren *Sorbus aucuparia*, *S. aria* eta *S. torminalis*— ez bezala, gurbeak karea lepo behar du lurrean eta hezetasuna taimainan. Horrexegatik ezagunagoa dute urak Mediterraneoari ematen dizkioten arabarrek eta nafarrek. Ez alferrik, handik ekarria da, Ebroko uretan gora. Erromatarrek, beste makina bat landarerekin batera, joaten ziren tokira joaten

zirela, bizkar zorroan zera-maten horietakoa zen gurbea. Garai har tan mahatsondoaren, *Vitis vinifera*, hurrengo izango zen. Etekin ederra kentzen zioten: zura eta fruitua. Azken horrek euskaraz ere izen ugari du: udare-latza, udalatxa, maspila, gurbea... Milaka urtetan hurritza (*Corylus avellana*) eta Sorbustar hauek izan ziren, agidanean, gure aurkoen sostengu nagusietakoak. Nire iritziz, garai batean familia horretako arbolen fruituek izan zuten garrantzia galtzearekin bat etorri zen espezie desberdinen igalien izenen saltsa. Gurbearen espezie berean, forma desberdineko fruituak ematen dituzten aldaerak badaude eta sagar, *maliforme*, edo udare formakoak, *pyriforme*, bereizten dira.

Orduan bai gurbea fruitu preziatua. Jateko ona, arbolatik bilduta bai, baina luzaz eusteko belar ondutan sartu eta ondoren ustelduta hobe. Mizpira, *Mespilus ger-*

JAKOBA ERREKONDO

Goiko argazkian, gurbea Villabuenan, Araban. Eskuinekoan haren fruitua, udalatxa.

JAKOBA ERREKONDO

manica, bezala. Jateko bezain ona da gurbe ardogintzarako. Besteren beharrik gabe, alkohol gradu apaleko pitar edo minata eder askoa egiten zuten berarekin. Gurbearen muztioa edota ardoa, alferrik galtzeko arriskuan ziren sagardoak eta udare-ardoak zuzendu eta hobetzeko erabili izan da. Egun ere bada haren premia... ■

GOIZPER

50 urte baino gehiago merkatuko liderrak izanik, berritzaileak izateko konpromisoarekin jarraitzen dugu, zer eta gure bezeroei produktu zein zerbitzurik onena eskaintzeko.

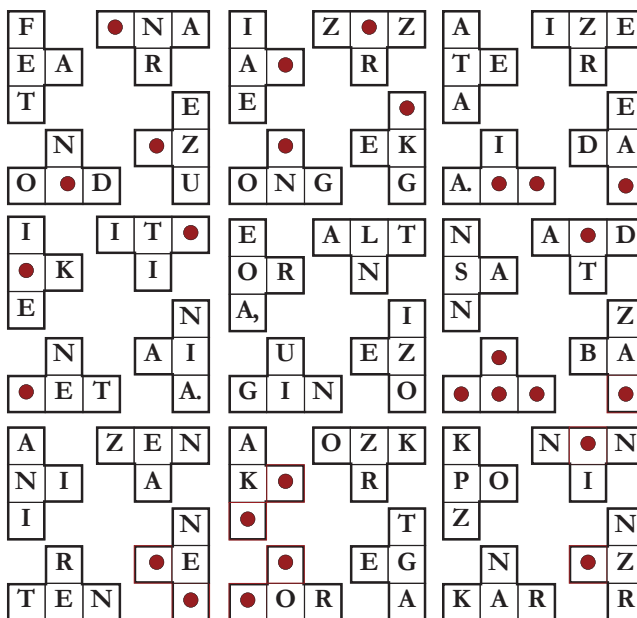
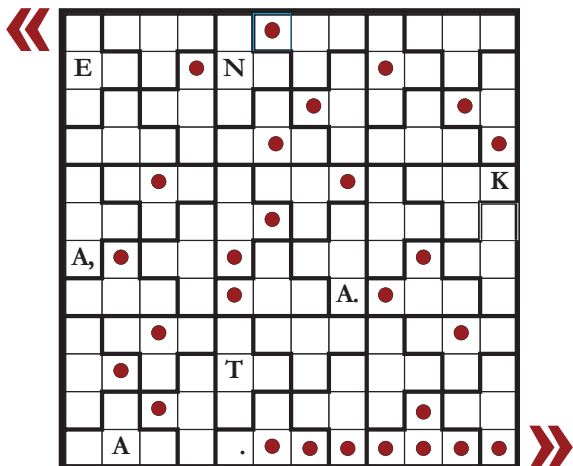
- Ihintzagaillak: lorezaintza, nekazaritza, industria, bektor kontrola eta etxerako
- Industria sektorerako potentzia transmisiorako osagaiak

Antigua Kalea, 4 ANTZUOLA (Gipuzkoa) • Tel. 943 78 60 00 • www.goizper.com

Puzzlea

Koka ezazu pieza bakoitza dagokion tokian eta Benito Lertxundiren esaldi bat irakurriko duzu.

Sudokuak

Erraza

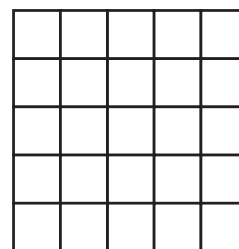
		3		4			7	2
8	9	5			2		3	
	4	7			9			
		8	3	1			9	
	3	9	5		4	2	1	
	1			9	7	6		
			7			1	4	
	7		9			3	2	6
3	8			2	7			

Zaila

		5			7	8	4	
					9			
6			3					7
1		8				3		
5	3						1	4
		7				8		9
9					4			2
				3				
		1	8	2			3	

5x5

Zeharretara eta goitik behera, hitz bera.

1.-Letra. 2.-Sekula. 3.-Zornea sortu. 4.-Partaidea. 5.-Beldurrak.

Kike Amonarrizen umorea

Eserlekuan

Pasealekuko eserlekuan jarrita, jendeari begira daudela, halaxe esan dio Manuelek Mielmariri:

– Hi Mielmari! Gogoan al dituk nesken atzetik korrika ibiltzen ginen garaiak?

– Bai, noski! Nola ahaztuko nizkian bada korrika saio haiek? –eta isilune baten ondo-

Soluzioak

Erraza

1	6	5	8	4	5	9	7	2
8	9	5	6	7	2	4	3	1
2	4	7	1	3	9	8	6	5
7	2	8	3	1	6	5	9	4
6	3	9	5	8	4	2	1	7
9	5	2	7	6	3	1	4	8
4	7	1	9	5	8	3	2	6
3	8	6	4	2	1	7	5	9

Zaila

3	5	2	6	7	8	4	9	1
8	7	4	2	9	1	5	6	3
6	1	9	3	4	5	2	8	7
1	9	8	4	5	7	3	2	6
5	3	6	9	8	2	7	1	4
4	2	7	1	6	3	8	5	9
9	8	3	5	1	4	6	7	2
2	6	5	7	3	9	1	4	8
7	4	1	8	2	6	9	3	5

Puzzlea:

“Tala naizenean nire kantuakin zer egingo duten ez zait kozkorrik inportatu, ez naiz egongo eta. Oain naizena da interesatzen zaidan bakarra”.

5x5:

1. Hizki. 2. Inoiz. 3. Zoldu. 4. Kidea. 5. Izuk.

Naumakia: uretako gladiadoreak

ERROMA, K.a. 46. Tapsoko guduan lortutako garaipena ospatzeko, Julio Zesarrek lehen naumakia eza-guna –itsas guduen ikuskizuna– antolatu zuen. Horretarako urtegi bat eraikiarazi zuen Tiberretik gertu, eta han lehiatu ziren benetako birreme, trirreme eta kuatrirremeak. 2.000 gudularik eta 4.000 arraunlarik hartu zuten parte, guztiak gerrako presoan artean hautatuak.

K.a. 2. urtean, Augusto enperadoreak Zesarren naumakia gainditu nahi izan zuen, Marte Ultorren tenpluaren inaugurazioa aitzakia: 3.000 gudulari, 30 ezproidun ontzi eta beste hainbat ontzi txikiago erabili zituen.

Marka guztiak Klaudiok hautsi zituen K.o. 52an: 19.000 *naumachiarum* edo gudulari bildu zituen, Tazitoren arabera. Ez zuen, besteek bezala, urtegiarik eraiki. Azalera handiagoa behar zuen, eta Fucino aintzira erabili zuen. Gainera, lakua drainatzeko lanen hasieraren karira antolatu zuen ikuskizuna. Hori bai, lakuaren eta Liris ibaiaren arteko muinoa ebakiarazi zuen, jendetzak itsas gudua ikuspegi egokia izan zezan. Tazitok idatziz jaso zuenez, “gaizkileak izan arren, gudari ausarten kemenaz borrokatu ziren, eta, zauri ugari jaso ondoren, bizia barkatu zitzaien”. Bizirik geratu zirenei, jakina.

Naumakietan hiltzen ziren borrokalari behartuen kopururik edo portzentajerik ez dakigu. Baina galerak oso handiak izango ziren, 52ko naumakia erraldoi hartan, gudua hasi baino lehen, gudulariek *Morituri te salutant* (hiltzera doazenak agurtzen zaituzte) esaldiarekin agurtu baitzuten enperadorea. Gladiadoreek enperado-

Antzinako Erroman gerrako presoak eta esklaboak ez zituzten soilik hondarretan borrokatzera behartzen. Milaka hil ziren naumakietan, ikuskizun bihurtutako itsas gudu prestatuetan.

rea agurtzeko erabiltzen zuten formula tradizionaltzat jo izan den arren, esaldi ezaguna zirkuko hondarretan esaten zen ziurtasunik ez dago. Hitz horiek esan izanaren froga bakarra Klaudioren naumakiakoa da.

Ikuskizun basatiak bazuen alde kulturala, gai historikoak jorratzen baitzituen. Hala, Zesarren naumakian Egiptoko eta Tiroko itsas armadak irudikatu zituzten, Augustorenean Pertsia eta Atenas lehiatu ziren, eta Klaudiorenean, Sizilia eta Rodas.

Handik aurrera, zenbait anfiteatro urez betetzeko sistemak jarri zituzten –Erromako Koliseoan, esaterako–, naumakia txikiagoak egin ahal izateko. Hala ere, borroka haiek oso garestiak ziren, eta Inperioaren distirarekin batera itzaltzen joan ziren. ■

Arrastoak

Emakumeak eta haurrak lehenik?

ESTEBAN ARRIAGA

ONTZIAK HONDORATZEAN salbatzen lehenak emakumeak eta haurrak direneko ustea mito hutsa da. Ikerlari suediar talde batek 1852tik 2011ra izandako hemezortzi itsas hondamendi aztertu ditu, guztira 15.000 bidaiariri eragin zietenak. Eta ondorio garbia atera dute: salbatutako

gizonezkoen portzentajea emakumezkoen bikoitza da, eta haurrak dira onik ateratzeko aukera txikiena dutenak. Titanic da salbuespena: emakume eta haurren %70 salbatu ziren, eta gizonen %20 besterik ez. Baina, dirudienez, kapitainak pistola eskuan mehatxatu behar izan zituen. ■

«PP atzera ari da berriro, demokrazia egiteko dago»

(Lizarra, 1955). Hizkuntzaren eta Literaturaren Didaktika Saileko irakaslea EHUn. Psikologian doktorea eta Historian lizentziaduna. Idazlea. Euskal PEN Klubeko presidentea. Eusko Jaurlaritzako lehendakariagaia da Euskal Herria Bildu koalizioaren izenean. Koreatik –PEN klubaren bilera batetik– heldu berria hartu gaitu Algortan, bertakoa ere baita.

| MIKEL ASURMENDI |

Argazkiak: Dani Blanco

LAURA MINTEGIK “ederrean sartu zara” entzun ohi du lehendakari gai denetik. Segituan baina, “animo” entzun ere: “Ederrean sartu zara esaten didate, eremu politikoa bortitza dela hautematen dutelako. Pertsona horiek, herritar arrunta ikusten naute eta euren eremu utik jardutea espero dute, alegia, herritarrek politikan esku-hartze handiagoa izatea nahi dute” diosku EH Bilduren lehendakariagaia.

Hautagai izendatu zintuztenetik nola antzeman duzu politikaren eremua?

Lege zurrinak dituen eremua da politikarena. Eremuan sartu den arrotz bat bezala hartu naute beste politikariek, intruso bat bezala: “Etorri berria da plazara eta egina-haletan ari da nabarmentzeko” sentiarazi didate. Argi dago: herritarren eta politikarien artean amildegia dago. Aldiz, guk, EH Bilduk o ordezkariok, kaletik gatozela hautematea nahi dugu. Areago, aditzera ematen ari gara ez gatozela politikaren eremuan integratzera, eremua aldatzera baizik. Egitera gatoz eta ez soilik esatera. Badugu programa bat, eta berau betetzeko borondatea eta jende ongi prestatua.

Politikari ez, politikagile izan nahi duzula, idatzi duzu zure blogean.

Nahi dudala ez, politikagilea naiz. Bizitzan –ari naizen beste eremue-

tan— politika egiten dut, erabakiak hartzen ditugunean politika egiten baitugu. Unibertsitateko sailean edo PEN klubean hartzen ditudan erabakiak politikoak dira. Politikaren irakurketa oso murrizta da, ordea. Bizitza printzipio batzuen arabera antolatzea da politika. Politika egiten dugu gure seme-alabentzat eskola hautatzean edota zer-nolako kontsumitzaile mota garen arabera.

Politika gutxietsia al dago?

Nik bereizten ditut politika eta politikoa. Politika ez da gutxietsia, errespetu handia diot. Politika da zer-nolako ideologiaren arabera antolatzen duzun bizitza soziala bestearikiko, edozein eremu sozialean. Serioa eta inportantea da. Politikoa da, ohiko politikari profesionalak politikari buruz egin duten erabilpen partziala, interesatua eta askotan zikoitza. Politika egin daiteke politika-kerietan galdutako gabe.

Zer ekar dezake EH Bilduk politikara?

Ezkerreko politika garatzea eta subiranotasunean sakontzea dira gure helburuak. Helburuok gauzatu daitezkeen baldintzak sortu nahi ditugu, asmo osoa dugu zentzu horretan.

Hori bera saiatu dira egiten ordezkatzun duzun esparru sozialaren hainbat aukera politiko 30 urtez, Konstituzioaren eta Estatutuaren markoan saiatu ere. Orain bezala, funtsean.

Askotan ahazten dugu panorama zeharo aldatu dela iazko urritik, eta hori ezin dugu enoratu. Beste fase politiko batean gaude, gauzak aldatu dira zeharo. Azken bost urteetan ez da hildakorik izan. Independentzia helburu dugunoi politika egiteko ordua heldu zaigu, soilik politikaren bidez, eta horretan ari gara.

“Dugun guztia eman behar dugu” esan duzu. Iraganean ezker abertzaleak zeukan guztia eman ei du.

Berriro diot: ezin da azterketa politikoa egin koordinada edo espazio tenporalak alde batera utzita. Guztia eman da iraganean, eta beste modu batera eman daiteke garai berrian. Momentuak, zikloak eta koiunturak daude, eta oraingo koiuntura egokia da goi-mailako politika ofizialean ere jarduteko.

“Politikariak besterik esanda ere, boterea ez daukate eurek, indar ekonomikoek dute boterea, eta hemen jolasean ibili gaitezke, kendu zu, eta ipini ni neu, eta jolastu parlamentuan Monopoli jokoan ari bagina bezala”

“Orain artekoa irauli egingo dugu”, ere esan duzu. Politika posiblearen artea da. Iraultza berriz, utopikoa egun.

Ez nago ados utopia ez dela posible esatearekin. Utopiak helburu izan behar du, ez du izan behar dagoenaren barruan kuota gehiago lortzeko. Ez dagoena bilatu behar dugu, ez ditugu dagoenaren barruan hobekuntzak bilatu behar, ez nator, ez gatoz, horretarako. Esango balidate, “gehien lortu daitekeena da gradu bat gehiago dagoenaren barruan”. Bada, agur! Ados, politika posiblearen artea da, baina badago bigarren esaldi bat ere: posible da dagoena aldaraztea. Hau da, posiblearen eremua hedatzea, handitzea eta areagotzea.

Bigarren trantsizioan al gaude? Ordezkatzun duzun gizarte sektoreak ez zuen ontzat jo trantsizio aldia.

Trantsizioan gaude, eta ez naiz

bakarra hori esaten, EAJko hautagaiari ere entzun diot trantsizioa ez zela behar bezala egin. Askok poztu nau horrek, ez baikara bakarrik hori esaten. Bistan da, trantsizio hura ez zen apurketa izan, erregimen frankista birziklatu zen eta handik heldu gara egungo egoerara. Dena den, gure saioa ez da bigarren trantsizioa gauzatzea, demokrazia eraikitzea baizik. Hau sasi-demokrazia da, simulazioa. Orain ikusiko dugu demokrazian edozein ideia gauzagarria den edo ez.

Horretara heltzeko bake prozesua abiatu zen Aieteko Adierazpenaren bidez. Parot doktrinak segitzen du irmo, eta justizia ministro Ruiz Gallardonek zigor kodearen lege proiektu berria landu du, berau areago gogortzeko. Betirako kartzela eta guzti.

Espainiako Gobernuaren aurrerako ihesaldia da, ahultasun seinale handia. Ez du bide politik orik bakegintzan eta normalizazio prozesuan jarduteko. Eskura duen bakarra legea da eta prozesua gelditzeko erabiltzen du. Sintoma batzuk oso adierazgarriak dira. Estrasburgoko auzitegiak Parot doktrinari buruzko sententzia eman zuenean ez genion Ruiz Gallardoni entzun, bar ne ministroari baizik, poliziaren nagusiari. Josu Uribetxeberriaren kasuan ere, zigor kode hau aplikatzeko unean, justizia ministroak hitz egin behar zuen, baina ez dugu behin ere entzun. Beraz, justizia erabiltzen dute ez justizia aplikatzeko, disidentzia isilarazteko baizik, Montesquieu nor zen ez dakite. PP atzera ari da berriro, demokrazia egiteko dago.

Arnaldo Otegi ETak eragindako biktimei barkamena eskatu die. Rodolfo Aresek interpelatu zaitu eta gauza bera egitera deitu.

Lehenengo egunetik esan nuen ez niela erantzungo irainei ez interpelazio bortitzei. Ez naiz sartuko *guirigay* horretan. Prest nago, errespetuz, guztiakin hitz egiteko, baina maila berean. Otegi esan duena oso interesgarria iruditzen zait, beste une politiko batean bizi garen beste zantzu bat da. Hori entzutea pentsaizina zen duela bi urte, eta egun, berak badaki ez dela bakarrik geldituko, badaki sentimendu bat dagoe-

"Gure saioa ez da bigarren trantsizioa gauzatzea, demokrazia eraikitzea baizik. Hau sasi-demokrazia da, simulazioa. Orain ikusiko dugu demokrazian edozein ideia gauzagarria den edo ez".

la ildo horretan, espresio politiko baten liderra da bera, giro baten seinale argia da. Arduratzen nauena da hizkera belikoa beste eremu batzuetan mantentzeak, Aresen deia horren adibidea da. Horrek adierazten du batzuek ez dutela ikusten beren burua egoera berrian, lehenengo egoeran segitzen dute, eta lortuko duten bakarra da prozesua luzatzea, hala eta guztiz ere, ez da atzera egiterik.

Desobedientzia zibilaren bidea landu beharra aipatu du ere Otegi. Zer deritzozu?

Bat nator ideia horrekin, erabat. Izan ere, herri baten politika ezin da egin behetik gora edo goitik behera ekinez bakarrik. Ez dezagun pentsa orain, aukera handia dugulak o [EAEko] gobernuan egoteko eta presentzia handia dugulako hainbat erakundeetan –Gipuzkoako Diputazioan eta hainbat udaletxetan–, nahikoa dela oraingo politikaren

inertzia aldatzeko. Politika aldatzeko behetik gorako politika egin behar da, presioa –desobedientzia zibila edo bestela deitua– beharrezkoa da. Nola lortzen da erakunde bat eta gizarte ildo batean ipintzea? Aldi bereko mugimenduan jardunez, behetik gora eta goitik behera. Testuinguru horretan ulertzen ditut Arnaldo Otegi-ren hitzak.

Nola uztartu lezake EH Bilduk atzean duen borrokarako kapitala, demagun Jaurilaritzan egotearekin?

Ezkerraren eztabaia da klasikoa da hori, ea ezkerrek boterea hartu behar duen edo ez, botereak usteldu egiten duela izatez. Askoren tentazioa da oposizioa izatea beti, boterean daudenak hala

edo nola neurri zuzentzaileak hartzea behartzeko. Instituzioetan egoteko apustua ona da. Gobernuan egonik baliabide hobeak dituzu egin nahi duzuna egiteko, eta hori Gipuzkoan ikusten ari gara, ongi egiten ari dira. Horren seinalea da Bilduri egiten dioten oposizio zikoitza, neurritz kanpokoak. Bildu demostratzen ari baita badela posible ezkerre boterera heldu eta beste politika bat egitea. Utzi behar direla larri zatiak bidean? Hori ziur.

Transbertsalitatearen aukera garrantzirik ba al dago Jaurilaritzan? Koalizioan gobernatzeko aukera ikusten duzu? EAJrekin hasteko...

...alderdi guztiei buruz hitz egingo dizut, eta berdin: egoera hau ez da gaingitzen ez bada herri paktu bat egiten arazo larriei erantzun komunak emateko. Beraz, transbertsalitatea denekin eta denen artean, ehunik ehunekoa. Aurkezten diren indar guztiekin hitz egin behar da, parla-

mentuan egongo direnekin eta egongo ez direnekin ere bai. Eta ez naiz bakarrik lau indar nagusiei buruz ari. Herri paktu bat egin beharko da, neurri potoloak hartu beharko dira. Politikariek besterik esanda ere, boterea ez daukate eurek, indar ekonomikoek dute boterea, eta hemen jolasean ibili gaitezke, kendu zu, eta ipini ni neu, eta jolastu parlamentuan Monopoli jokoan ari bagina bezala. Hemen pieza handiak mugitzen dituen botere ekonomikoa da, orduan, gure artean ibiliko gara txiki-keriatan, nik bi parlamentario gehiago eta zuk bi gutxiago, ez zuk ez nik agintzen ez dugunear?

Ezker abertzaleko sektore batek, "Laura Mintegik PSOE-EH Bildu gobernu akordioa ez duela baztertzen irakurtzean, alarma gorriak piztu zaizkigu" idatzi du.

Financial Time egunkarian atera zen berri hori eta kazetariak zuzendu du okerra. Halaber, koalizio honetako alderdi baten kide batek egindako deklarazioak zentzu horretan ulertuak izan ziren, baina zuzendu zituen. Beraz, koalizio honek ez du halako koaliziorik egingo.

Eraiki al daiteke herri hau dauden ideologia guztien artean?

Herri hau eraiki behar da herriartekin, ez ideologiekin.

Baina zoritxarrez, ideologi horien ordezkariak zehazten duten marko politikoan mugitzen gara.

Hain zuzen ere gu marko hori desmuntatzera gatoz. Ez gara alderdi-keriatan sartuko, gu gatoz politika maiuskulaz egitera, hori da eremu politikoaren jardura, hau da, politika, ez politikakeria egitea. Politika-aren adjektiboa da hori, gurea substantiboa da, politikoa.

Diskurtso hori hauteman izan dugu beste nonbait ere lehenago, baina zuek ere joko politikora zatozte...

Joko politikoa espresioa entzuten dudanean haserretzen naiz. Hemen Xakearekin zer ikusi gehiago duen joko politikoa muntatu da Partxis jokoarekin duena baino. Oso araututa dagoena. Erregea mugitzen da modu batera, erregea bestera, baita alfila, dorrea eta zaldia ere. Joko hori

oso estrukturala da, piramidala, eta gainera, urtetan taulatik kanpo utzi dituzte indar politiko garrantzitsuak. Eta esan dute: zuek ez duzue lekurik joko honetan. Orain iritsi da unea esateko: eta Partxisean aritzen bagara? Lau koloreekin joka daiteke eta zortzirekin ere bai. Nik jokatu dut zortzi koloretan Partxisean. Joko horizontala da, eta fitxa guztiek daukate mugimendu bera, askoz ere orekatuago eta demokratikoagoa da. Beraz, Xakea jokoa kendu eta Partxisa jartzera gatoz.

Zein da EH Bilduren eredu soziala? Sozialdemokraziarena? Sozialdemokraziak ez du kapitalismo liberalaren politika ekonomikoa ezbaian jartzen. Edo bai? Edo harago al doa EH Bildu?

Koalizio hau sortu orduko eboluzio handia izan da indar guztien aldetik, konfluentzia egon da. Alternatiba, ezkerretik dator zuzenean, Aralar eta ezker abertzalea ere bai, eta EA, agian honek ez zeukan ideologia hori, baina konfluentzia honi esker egun sortu dugun programa zeharo ezkertiarra eta zeharo subiranista da. Europako beste indarrekin harremanak ditugu eta kontrastatu ditugu gure programak. Esaterako, gurea Frantziako Front de gauche-ren programa baino ezkertiarra dela dioskute beraiek. EH Bildun nork bere ibilbidea eginga du, baina argi daukagu nora goazen. Nork bere esperientzia ekarri du koaliziora, ekarpen horiek ipini ditugu denon zerbitzuan, eta bat gatoz. Hori da interesgarriena. Bakoitzak zer egin duen baino, zertara konprometitzen garen da kontua orain. Programa oso ezkertiarra da eta subiranista.

Programa ezkertiar horrek zer ekar dezake? Esan eta egin behar da.

Bai, ez da nahikoa esatea programa ezkertiarra dela, neurri zehatzak ipini behar dira. Lehenengo eta behin, herritarren ongizatea begiratu behar dugu, eta hori oinar rizko behar izana gordetzea da: lana. Lan duina. Horregatik planteatzen dugu lan duin bat ez dadila inoiz 1.095 euro baino gutxiagoko soldata izan. Zerbitzu sozial eta unibertsalak debaldekoak izatea nahi dugu. Horretarako dirua bildu behar da modu ekitatibo batean, fortuna handiei zerga ipini nahi diegu, pro-

“Helburua Euskal Herria osorako independentzia da. Gure helburua lortzeko inteligenteki jokatu behar dugu. Inteligenteki jokatzeko da faseak lantzen joatea. Hasteko, gizartearen erabakia izan behar da”

gresibitate fiskal hori jarri nahi dugu maila guztietan. Aldi berean fondo bat sortu nahi dugu inbertsiorako eta eskualdeak garatzeko. Proiektu produktiboetan inbertitu behar dugu ez espekulatioetan, eta betiere tokiko eskualdeei begira. Horretarako zerbitzu publiko indartsuak behar dira, enpresa publikoak funtsezkoak izaki, besteak beste.

Hobetsiko zenuke independentzia EA Erentzat, Estatu bat European, Nafarroa eta Iparralde gabe, Euskal Herria zatituta?

Nik lehenesten dut independentzia Euskal Herria osoarentzat.

Hori ez da utopia, baina uneon kimerai bai.

Ez, ez... Ea, eduki behar dugu garbi zein den gure helburua. Lehenik eta behin, lehen asmoa, helburua garbi edukitzea da. Helburua Euskal Herria osorako independentzia da, eta, bien bitartean, baliabideak argi eta garbi izan behar ditugu helburu horretara heltzeko. Nik ez dut hori baino gutxiago helburutzat. Helburua lortzeko inteligenteki jokatu behar dugu. Inteligenteki jokatzeko da faseak lantzen joatea. Hasteko eta behin, gizartearen erabakia izan behar da. Orduan, gizarteari informazioa eman behar zaio, baliabide politikoak eman behar zaizkio, bere nahi hori egia politikoki bihurtzeko, eta aldi berean, politikoki jarduten dugunok aukerak eman ideia hori praktikara eramanez ahal izateko. Adibidez, Iparraldean hautetsi guztiek onartu dute, guztiek, Lurralde Elkargoaren alde egitea. Guztiek pausoa batera ematea itzelezko pausoa da. Izugarriko poza hartu dut, Korean nengoen une horretan. Hori da bidea. Halaber, Nafarroan indar subiranistak indarra hartzen ari dira, eta konstituzionalistak gainbehera doaz. Prozesu batean gaude, abiadura ezberdinetan, baina gure helburuak ez ditugu alboratu an utziko. ■

Euskal Kulturgintzaren Transmisioa

Aditu titulua (4. edizioa) • 2012-2013 ikasturtea

- Euskal kulturgintza gerra ostean: Aintzindariak
- Gogoeta iragan hurbilaz: irakaspenak
- Euskal Kulturgintzaren ekosistemak
- Testigantzak
- Euskal Kulturgintzaren berogailuak gertuko komunitatean
- Transmisioa irakaskuntzan
- Sorguneak: formazio teorikoa eta aurreko edizioetako transmisioa

Izena emateko epea:
irailaren 30a arte

© 943 714 157 • kulturgintza@mondragon.edu • www.mondragon.edu/eu/ekt

JOSEP COLOMER

ANCKo Batzorde Betearazleko kidea

«Oso azkar doa dena, Europako Estatu libre izango gara»

Sekula politikan parte hartu gabea da Josep Colomer (Bartzelona, 1961), baina gogo biziz hartu du ANCK, Kataluniako Biltzar Nazionalak, bere herriarengatik lan egiteko eman dion aukera eta erantzukizuna. Irailaren 11n Kataluniako herriak Bartzelonako kaleak kolapsatuz erantzun izanak ilusioz bete duela aitortu du. Hitzetan ere hala nabari zaio.

Testua eta argazkia:

| LANDER ARRETxea |

Zergatik egin du independentzia nahiak gora Katalunian?

Hasteko, Espainiako Estatuak ematen digun tratua koloniala dela uste dugu. Gure hezkuntza, osasungintza eta gainontzeko zerbitzu publikoak mantentzeko beharko genituzkeen baliabideak baditugun arren, Espainiako Estatuari eman behar diogunak zorpetzera behartzen gaitu. Erokeria hutsa da. Espainiak gaizki kudeatu du Kataluniarekin duen harremana alor guztietan: fiskalean, linguistikoan, instituzionalean... Esaterak o, enpresari kataluniarrak boikota jasaten dute gainontzeko autonomia erkidegoetan; gure hizkuntza eta kulturaren garapena ere oztopatzen da.

Laburbilduz, Carme Forcadellek [ANCKo presidentea] zioen moduan, Europar Batasunetik bizitzeko aukera izanda, ez dugu Espainian belauniko bizi nahi.

Alderdi politikoek lortu ezin izan dutena erdietsi du ANCK: Kataluniako independentismoa bateratu eta bideratzea.

Gizarte-mugimendua garelako ikus-teak konfiantza eman die herritarrei. Tamalgarria bada ere, politikariak eta alderdi politikoak desprestigiaturik daude Espainian,

ustelkeria kasuak tarteko. Bestalde, orain arte alderdi nazionalistek kontu handiz jokatu dute gai honekin, ez baitzekiten independentziarako nahia horren zabaldua zegoela. Beraz, une eta leku egokian egon gara. Gizarteak Estatu propioaren aldeko herri-mugimendua behar zuen indar independentista kanalizatzeko, eta hori izan da gure ekarpena. Hala ere, bidea ez dugu bakarrik egin, hainbat asoziazio, politikari eta eragilek jardun du gurekin elkarlanean.

Orain arte alderdi nazionalistek kontu handiz jokatu dute gai honekin, ez baitzekiten independentziarako nahia horren zabaldua zegoenik

Kataluniako herritarrek, irailaren 11ko erakustaldiarekin, klase politikoari aurre hartu bakarrik ez, alderdi politikoaren agenda eta norabidea ere markatu dute.

Hala da. Guk independentziaren aldeko martxak, kontsultak eta manifestazioa antolatuta ditugu, baina hau guztia indar tu duena jendearen ilusioa izan da. Manifestazioa bereziki jendetsua eta zabala

izan zen, eta zalantzarik gabe, independentziaren gaia gizartearen eta agenda politikoaren erdigunean kokatu du, baita Espainian eta Europar Batasunean ere.

Artur Mas presidentea ere, dirudie-nez, bat egin du Bartzelonako kaleak bete zituen leloarekin.

CiUn badira kide independentistak eta hala ez direnak, baina gauzak nabarmen ari dira aldatzen. Jordi Pujolek esaterako, nazio kataluniarren biziraupenerako alternatiba

bakarra Estatu propioa dela onartzen du gaur egun. Artur Mas eta CiUren erantzukizuna, katalanak ordezkatzen dituzten aldetik, gizartearen gehiengoaren nahiei erantzutea da eta horretarako independentziaren alde egin beharko dute lan. Are

gehiago, uste dugu manifestazioen biharamunean jada horretan hasi zirela. Pauso garrantzitsua eman du Masek sezesiorako bidea jorratzeko konpromisoa hartuz.

Itun Fiskalak Estatu izateko grina baretuko luke?

Ez, berandu da horretarako. Noski, ekonomikoa da gizartearen haserreak arrazoi nagusia, baina duin-

tasunak ere badu bere pisua. Kataluniako herria iraindua sentitu da eta nortasuna mantentzeko beharrezko duen Estatua nahi du. Itun Fiskalak ez du hori aldatuko.

Eta prozesuaren geldotasunak?

Ez dut uste horrek herriaren ilusioa itzalik o duenik. Pazientzia kataluniarron ezaugarri bereizgarrietako bat da, eta bidea zaila bezain luzea izango dela badakigun arren, prest g aude egin beharreko guztia egiteko. 2010ean autodeterminazioaren alde egindako manifestazioa oso jendetsua izan zen, bada are jendetsuagoa izan da aurtengo Diada-koa. Hau gorantz doa.

Bada gai sozialak albo batean uztea aurpegiatu dizuenik.

Guk independentziaren alde egiten dugu lan. Hori lor tuz gero, alderdi politikoez Parlamentuan hartutako erabakien bidez zehaztuko lituzkete gai sozialei dagozkien erabakiak. Independentziara bidean edozein talderekin elkarlanean ari tzeke prest gaude, baina ez ditugu beste gai batzuekin loturiko alderdi politikoen iritziak baloratzen. Hori ez da gure lana.

Zeintzuk dira sezesio prozesuan eman beharreko hurrengo pausoak? Zein izango da biltzarraren ardura prozesu horretan?

Gure bide-orrian markatutako hurrengo pausoa 2013an, ahal dela

“Pazientzia, katalanon ezaugarri bereizgarrietako bat da”.

instituzio ofizialen bitartez, independentziaren inguruko kontsultekin jarraitzea da. Horrez gain, erreferendum posible batean ezezko boza eman edota abstenituko liritekeenak informatu eta gugana hurbiltzea da asmoa, gutxienez, gure argudioak ezagutu ditzaten. Bitartean, alderdi politikoen lana da erabakiak hartzea. Baina oso azkar doa dena, eta baliteke bide-orriak zehaztutakoa ez betetzea. Hauteskunde aurrerapenak eta indar

independentisten garaipen hipotetiko batek, prozesua nabarmen azkartuko luke. Hala egiteko eskatu diogu Kataluniako Gobernuak presidenteari.

Eta zer egin Espainiak o Gobernuak banaketa oztopen tzen badu?

Badakigu ez dela dibortzio adiskidetsua izango, bideak mila zailtasun izango dituela, baina horretarako daude nazioarteko legeak. Uste dugu Europak begi onez ikusiko lukeela Kataluniaren independentzia, gurea aberastasuna sor tzen duen herrialdea baita. Horregatik, aliatuak Europar Batasunean bilatu behar genituzke. Gainera, Espainiako Estatuaren gainbehera ukazina da. Mundu guztia du begira, krisiaren kudeaketa penagariak izan ditzakeen ondorioak direla medio , eta horrekin batera, egungo estatu ereduak ere indarra galdu du.

Katalunia Estatua izatera iritsiko al da?

Bai, herriak berak bultzatutako prozesu hau geldiezina da. Diadaren eguneko manifestazio historikoarekin aro berria hasi da, independentziaraino luzatuko dena. Guztia oso azkar ari da gertatzen eta lehenago edo beranduago, Katalunia Europako Estatu berria izango da. ■

A FUEGO NEGRO
-ALDE ZAHARRA- DONOSTIA

KILOMETROAK 12

ELKARREREKIN ZABALDU!

JAN
EBAN
ENTZUN
IRUSI
ETA
IRASI

EUSKARABILDUA JARDUNALDIK

Sare euskalduna josten, ikus gaitzaten

Mundu globalean eta teknologia berrien itsaso zabalean, euskarak eta hizkuntza gutxituek badaukate lekua, eta badabiltza lekua egiten. Arlo horretako egitasmo interesgarri batzuen berri emango da Euskararen erabilera soziala nola zabaldu teknologia berriak erabiliz jardunaldian, urriaren 19an. ARGIAk, Iametzak (ARGIaren taldeko komunikazio enpresa teknologikoa) eta Ametzagañak antolatu dute jardunaldia.

| AMAIA UGALDE BEGOÑA |

TEKNOLOGIA BERRIETAN euskararen erabilera eta ikusgarritasuna bultzatzeko ahaleginak izango dira jardunaldiaren oinarria. Ikuspegi praktikoa eskaini guran sortu dituzte jardunaldiak, egitasmoak erakusteko asmoagaz. Euskal Herriko, Herrialde Katalanetako eta Europa mailako ikuspegiak duten pertsonen hitzaldiak izango dira jardunaldiaren muina.

Etiketarik hasita, ARGIaren esperientziari buruz berba egingo du Lander Arbelaiz argia.com-eko erredaktoreburua. Ageri.net egitasmoa Egoitz Goikoetxeak edukiak euskaraz sareratzek garrantzia daukan era berean, eduki horiek ikustaraztearen inportantzia jardungo du. Edukiak bilaketan lehen postuetan agertzeko teknikak azalduko ditu, erabiltzaile euskaldunen nahiak Internetez asetzeko.

Herrialde Katalanetako esperientzia baten berri emango du Albert Cuesta kazetari, itzultzaile eta teknologia berrietan adituak. Twitter katalanera itzuli zuteneko kanpaina bultzatu zuen Cuestak, eta bere ikuspegiak emango du. Eurolang hizkuntza gutxituen agentziako zuzendari Davyth Hicksek berriz, Europako beste hizkuntza gutxituen egitasmoen eta egoeraren berri emango du.

euskarabildua
AUKERA BERRIAK SAREAN

Tropela, Osasunlingua eta Arbel digitala

Hitzaldiez gainera, Euskal Herrian garatu diren esperientzia praktikoa batzuen berri emango dute jardunaldietan: Tropela, Osasunlingua eta Arbel digitalaren proiektuak emango dituzte ezagutzera.

Tropela euskara hutsezko webgunea da eta txirindularitzari lotutako lehiaketetan oinarritzen da batez ere. Zaletasun horren inguruan, euskaldun ez den jendea batzea ere lortu dute.

Osasunlingua, Akting enpresak osasun-laguntzarako sortu duen aplikazio informatikoa da. Hizkuntza bera elkarbanatzen ez duten gaixok eta medikuek elkar ulertzea da helburua. Osakidetza barneko sarean ezarri dute eta hamabi hizkuntzetan dago materiala. Materialen artean galdetegi bat dago. Norberak bere hizkuntzan erantzuten ditu galderak, eta medikuek euren ulertzen duten hizkuntzara itzulita jasotzen dute informazioa.

Bertsotarako arbel digitalaren berri ere emango da jardunaldian. Bertsotan ikasten laguntzeko aplikazioa da, eta IXA taldeko Manex Agirrezabalen proiektua da. Bilatzaile bat, zuzentzaile bat eta silaba kontatzaile bat dauka. Interfazeak sinonimo bilatzailea ere badauka.

Bilatutakoa aurkitzeko teknikak

Egoitz Goikoetxeak Ageri.net proiektuan egiten du lan, Interneteko ikusgarritasuna errazten duten teknikak aholkatzen.

Euskarazko webguneek Interneten ikusgarritasuna lortzeko lan asko dute egiteko Egoitz Goikoetxearen ustetan: "Webguneak egiten dira, baina ez dituzte egiten jendeak bilatzen duenari zuzenduta". Lehen intuizioz lantzen zen ikusgarritasuna, baina gaur egun Googlek berak informazio ugari ematen duela nabarmendu du Goikoetxeak.

Googleko bilaketetan leku onean agertzeko bi teknika nagusi daude: bata ordainpekoa da, eta bestea

“Euskaldunek hainbat bilaketa erdaraz egiten dituzte, euskaraz bilatzen saiatzen direnean ez dutelako gura dutena aurkitzen”

Egoitz Goikoetxea

Albert Cuesta Twitter katalanera itzultzeko kanpainaren bultzatzailearen ustez, enpresak konbentzimenduz baino, nekeagatik eman du itzulpena egiteko baimena

SEO (Search Engine Optimization) egitea, “gure webgunea Google bilatzailearen baldintzetara egokitztea”. Orrialdeen tituluetan hitz gakoak agertzea eta edukiak etiketatzea komeni da Goikoetxearen berbetan: “Googlek webgune bat beste bat baino garrantzitsuagoa dela ikusteko, orri horrek zertaz doan azaltzen duen titulu zehatza eduki behar du. Ez dugu edukiko webgune bat titulu berdinarekin bere orri guztietan”. Webgune horietara heltzeko zenbat eta esteka gehiago eduki, bilaketen zerrendan gorago egongo gara.

Euskaraz SEO eginez gero, bilaketako zerrendan beste euskarazko edukien aurretik ipini ahalko dira, baina erdaretan gai globalen gaineko eduki gehiago daudenez, esteka gehiago eta sailkapen hobea izatea gertatzen da askotan. “Hori gertatu arren horrek ez du esan nahi euskaraz ezin denik SEO egin”.

Bilaketak euskaraz egiteko ohiturari buruz daturik ez dagoela, baina

euskaldunak hainbat bilaketa erdaraz egiten dituela sumatzen du Goikoetxeak, “euskaraz bilatzen saiatzen direnean, ez dutelako gura dutena aurkitzen”. Horregatik da garrantzitsua, bere iritziz, euskaraz sortutako webguneek SEOri garrantzia ematea; “bestela euskaldunek ez dute euskaraz bilaketarik egingo”.

Laburbilduz, “edukiak sortzen ditugun momentuan bilaketa egingo duen pertsonaren lekuan ipini eta berak zer bilatuko duen kontuan edukitzea da gako”. Gaur egun, Googlek laguntza txiki bat ematen du: “Bilaketa kaxan bertan gomen-dioak ematen ditu aurreko jendeak egin dituen bilaketetan oinarrituta”.

Sare sozialak katalanera ekartzen

Twitter katalanera itzultzeko kanpaina abiatu zuen Albert Cuesta itzultzaile eta teknologia berrietan adituak. Hilabeteak pasa dira, eta twitterencatala.org zerbitzuaren arabera, irailaren erdialdera 50.000 erabiltzailek eduki dute euren Twi-

terreko perfila katalanez. Cuestak azaldu duenez, berak espero baino harrera epelagoa izan du: “Kontuan hartu behar da erabiltzaile askok telefono mugikorretik erabiltzen dutela Twitter, eta aplikazio hori itzultzea falta da”. Horrek izan beharko luke hurrengo erronka Cuestaren iritziz: “Itzulpena findu eta mugikorrerako plataforma itzuli behar da”.

Euskarabildua jardunaldian euskarazko Twitterren itzulpenaren nondik norakoak jakiteko interes handia daukala azaldu du. Teknologia berriak komunitateak indartzeko “itzeleko tresnak” dira itzultzailearen iritziz. Alabaina: “Kaleko erabileran eta kontsumoan duen eragina tentuz jarraitu behar da, esperientziak dioskulako eragin horrek ez duela beti hizkuntzaren kalitate hobea ekartzen”.

Twitter eta hizkuntza gutxituak

Estatuaren babesa ez duten hizkuntzak Twitterren aukeretan jar-

Babeslea: Euskal Herriko Unibertsitatea

Gratuondokoak euskaraz UPV/EHU 2012-13 ikasturtea

Master ofizialak:

- Euskal nazionalismoa XXI. mendean
- Hizkuntzalaritza eta euskal filologia
- Hizkuntzaren azterketa eta prozesamendua
- Multimedia komunikazioa. EHU-EITB unibertsitate-masterra
- DBHko, Batxilergoko, LHko eta hizkuntzen irakaskuntzako irakasleen prestakuntza

Unibertsitateko espezialista tituluak (berezko tituluak):

- Euskal Herriko pentsamendu kritikoa XX.-XXI. mendeetan
- Hizkuntza-plangintza
- Itzulpenintza eta teknologia
- Software libre: sistema, sarea, segurtasuna eta web-aplikazioak
- Neuroerregulazioa
- Hondakinen kudeaketa eta tratamendua

Informazio gehiago:
www.ikasketak.ehu.es

“Sareko garapen bizkorra ikusita, teknologia berrientzako legedi osagarria behar ote dugun pentsatzen hasi behar gara”

Davyth Hicks, Eurolang agentziako eta GKEko zuzendaria

Zeintzuk dira hizkuntza gutxituen erronkak Interneten eta teknologia berrietan?

Askotan, gure hizkuntzak ez dira “moderno” edo “teknologiko” moduan ikusten, eta horri buelta eman behar diogu. Hizkuntza horientzako oso beharrezkoa da arlo horretan indarra hartzea. Internetek hizkuntza nagusien erabilera indartzeko joera dauka, batez ere ingelesarena. Horren aurrean, sare sozialetan, adibidez, nahiko ohikoa izaten da hizkuntza gutxituen erabilera, eta proiektu oso interesgarriak daude. Adibidez, Galesko Coderdojo izeneko, nerabeei galesez idaztera bultzatzeko egitasmoa da. Teknologia-tan hizkuntza gutxituak gero eta naturalagoak izatea ezinbestekoa da.

Europako hainbat hizkuntza komunitatek euren domeinua eskatu dute. Domeinu horiek hizkuntzen erabilera bultzatu dezaketela uste duzu?

Pentsatzen dut domeinuak edukitzeak gure hizkuntzen ikusgarritasuna hobetuko duela, eta beraz, euren erabilera bultzatzeko tresna badira. Interneten gure “lurraldea” izango genuke dominio horiekin. Estatuen mugez gaindi zabaltzen diren hizkuntzentzako, batez ere, oso erabilgarria da, euskararen eta katalanaren kasuetan adibidez. Domeinuak aukera ematen du mugaz gaindikoak batu eta hizkuntza eta kultura bultzatzeko. .cat domeinuak arrakasta handia eduki du, 50.000 orri baino gehiago daude domeinu horregaz erregistratuta. Bretoiera, euskara, galego eta eskoziera hiztunak kanpainak egiten dabilta ECLID (Europako Interneteko Kultura eta Hizkuntza Domeinuak) erakundearen bidez. Kornuallesen [Ingalaterrako eskualdea] kanpaina berri bat ere badago.

Zelan lagundu dezake prozesu horretan Europako Hizkuntza Gutxituen Gutunak?

Gutuna Europako hizkuntza eskubideentzako erreferentzia da 1990eko hamarkadatik, eta berau aintzat hartuta hizkuntza askok

hizkuntz legedi zehatza lortu dute, gaelikoak esaterako. Legearen babesak hizkuntzen plangintzan laguntzen du, hizkuntza gutxituen hazkunde estrategikoan. Sareko garapen bizkorra ikusita, ordea, teknologia berriei dagokien legedi osagarria behar ote dugun pentsatzen hasi behar gara. Horretan gabilta, eta sarean gauzak azkar aldatzen direla ikusita, guk ere hizkuntza gutxituen plangintzak azkar egin behar ditugu.

Eurolangeko zuzendaria zara. Zeintzuk dira orain arteko lorpenak? Zein erronka daukazu?

Hizkuntza gutxituen gaiak lantzeko berri agentzia ginen hasieran, eta lan esparrua zabaldu dugu; 2009an gobernu kanpoko erakunde bihurtu ginen. Orain EBLUL Hizkuntza Gutxituen Europako Bulegoa sortu dugu, Europako hainbat elkarte sozialekin bat eginda. Gure arazo nagusia finantzazioa da. Finantzazio egonkorra lortuko bagenu jende gehiagorik eta intentsitate handiagorik lan egin ahalko genuke. Beste oinarriko arazo bat, Europako gure hizkuntzekiko dagoen ezezagutza sinestezina da. Horregatik, Eurolangek Europako Bata-sunari zuzentarau bat proposatu dio hizkuntza bazterketaren kontra. Bruselan eta Estrasburgon lan handia izango dugu denbora luzez.

tzea ez da lan erraza izan. Katalanaren kasuan, kanpaina egin eta milaka pertsonak egin zuten bat eskakizunagaz. Barcelona futbol taldeak ere bai. Twitter bera ere, presioa egiteko tresna baliagarria izan daiteke. Alabaina, Albert Cuestak uste du k onbentzimenduz baino, nekeagatik eman duela baimena enpresak: “Ziurrenik Bartzelona telefono mugikorraren munduko hiriburua izendatzeak

katalanari lagunduko zion. Baina enpresan katalanagaz sentikorrak diren pertsona gutxi daude, eta postu estrategikoa oetan dauden batzuk horrelako itzulpenen kontra azaldu dira”.

Twitterren itzulpenean lan komunitarioaren garrantzia nabarmendu du Cuestak: “Plataforma digitalek asko errazten dute sakabandak dauden kolektiboen antolakuntza, ekintzak koordinatu eta

herritarren babesa lortzeko”. Interneteko enpresa asko, ordea, euren estrategiei begira daudela dio: “Herritarren kanpainei entzungor egiten diete, enpresaren estrategiei eragiten badiete”. Cuestaren berbetan, “orain martxan dauden prozesuak beste marko politiko baten amaituko balira, enpresa horiek egoera berriari kasu egin beharko liekete”. ■

Sendotasuna eta duintasuna mantendu

GEHIENEK OHAR HAU irakurtzen dutenerako, Hego Euskal Herrian sindikatu abertzaleek deituriko eta hainbat kolektibok eta alderdi politikok babesturiko hilaren 26ko greba orokorra bukatuta egongo da. Bosgarren greba orokorra da, Espainiako Gobernuaren eta EAEko nahiz Nafarroako gobernuen politika ekonomikoaren kontra. Politika horrek murrizketa ugari ekarri ditu gizartean, lan arloan eta osasungintzan. Grebaren jarraipenaren datuetatik harago, ezertarako ez duela balio izan pentsa dezakegu, epe motzean gobernuak kudeatutako eraso kapitalista basatia geldiaraztea ez delako lortu. Gainera, horiek ere arduratuko dira euren fronte mediatikoaren bidez kontua manipulatu eta porrot eta asperdura sentsazioa sortzen.

Horregatik, komeni da bistatik ez galtzea zein diren kapitalismo horren helburuak —etekinak eta boterea pilotzen segitzea langileen eta herri sektoreen kontura—, eta zein, eraso basatiari planto eginez eszenatokiz aldatu nahi dugunak. Sendotasuna, eta batez ere, duintasuna mantentzen segi beharko dugu. Euskal Herriko eta munduko langile mugimenduaren historiak porrot batzuk izan ditu, baina baita garaipenak ere, azken hamarkadetan greba eta borroken bidez lortutako ongizate estatua kasu, hain justu orain desegin nahi dutena. Jakin dezala kapitalismo basatiak aurrean izango gaituela. Ez gaitu kikilduko, duintasuna mantentzen badakigulako, politika burujabe eta solidarioen alde eginez. Bai baitaude. ■

Juan Mari Arregi

Sakanako Belexe irratia isildu da

BIERRIK FUNDAZIOAK erabaki hori hartu behar izan du: Sakanako udalerrietan entzuten zen Belexe irratia, oraingoz mutu uztea. Urte honen hasieran Berririk Fundazioak esan zuen 2012 inoiz baino larriago hasi zutela. 2011n, Nafarroako Gobernuaren, Eusko Jaurlaritzaren eta Sakanako mankomunitatearen diru-laguntzekin aurrekontuaren %40 estali zuten. 2012an, Nafarroako Gobernuak ez du eurorik banatu euskarazko hedabideen artean eta Eusko Jaurlaritzak %10 inguru jaitzi ditu diru-laguntzak.

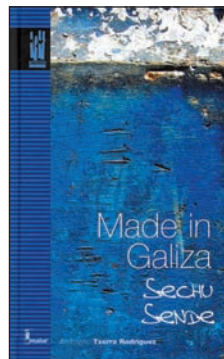

DANI BLANCO

Fundazioak *Guaixxe* astekariarekin eta webgunearekin segiko du lanean, egunen batean, irratia berriz abian jartzeko esperantza galdu gabe. ■

‘Made in Galiza’ euskaraz

SÉCHU SENDE soziolin-guista galiziarren *Made in Galiza* liburua euskaratu du Txerra Rodríguezek eta Txalapartak argitaratu du. Sendek, umore onez eta garraztasunez, galizierari buruzko ipuinak idatzi zituen, hizkuntzari (euskararentzat ere balioko lukete) lotuta-

ko aur rejuzkuak eta topikoak aieratzeko.

Liburua 2007an argitaratu zuen Sendek eta Galiziako argitaldarien urteko liburu onenaren saria eman zioten. Liburuko ipuinak baliatuta bideoak, komikiak eta irakaskuntzarako irakurketa gidak eginak dituzte. ■

Martí Gasull, katalanaren aldeko ekintzailea hil da Manaslun

MARTÍ GASULL, katalanaren aldeko ekintzailea eta mendizalea Himalaiako Manaslu mendian hil berri da, istripuz. 1993an, Plataforma per la llengua erakundearen sortzailea izan zen filosofo eta filologoa, eta gaur egun, erakundeak adierazi duenez, katalanaren aldeko ekintzaile eta borrokalari nagusia zen. Plataforma per la llengua hogei erakunde eta 4.000 pertsona

ARA.CAT

biltzen ditu. Erakunde honek ondoko aldarrikapenetan egin du lan, besteak beste: filmak, etiketajeak eta publizitatea katalanez izan daitezen; eta etorkinei katalana irakatsi

diezaieten. Plataforma per la llengua webgunean adierazi duenez, Gasull “katalanarekin, kultura katalanarekin, gizatiarekin eta gure herriaren aldeko borrokarekin konprometitu zegoen”. ■

Elikagai ekologikoak hobeak ez direla nork esan du?

2012ko irailak 4. Milaka herritarrek goizeko kafearekin irentsi dituzte izenburuak. *El País*: “Ikerlan batek erakutsi du jaki ekologikoak besteak bezain osasuntsuak direla”. Ez gehiago. *The New York Times*: “Stanfordeko zientzialariek zalantzan jarri dituzte haragi eta produktu organikoen abantailak”. Deabrua letra xeheen artean ezkututzen da.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

BIOLOGIKO-EKOLOGIKO-ORGANIKO ekoizten duten baserritarrak (eta horretara ahal bezainbeste hurbiltzen saiatzen direnak, pestizida eta ongari kimikoak saihestuz) ez ziren gehiegi harrituko. Stanfordeko ikerlariek ez dute hautsi joan den ur tarrelean Jose Miguel Mulet ingeniariak Eroski katearen *Consumer* aldizkarian utzitako aterakaiaren marka: “Iruzur egitea da elikagai ekologikoak osasunarentzat eta ingurumenarentzat hobeak direla esatea”. Internetez euskaraz ere leitzeko moduan dago.

Baina Stanfordeko unibertsitatearenak bestelako oihartzuna lortu du, *Annals of Internal Medicine* aldizkari zientifikoa publikaturik, hedabide nagusi guztiek aplikatu baitute haren uhina. A RGIAKO irakurleak seguruenik entzuna du albiste: pestizida gutxiago edukitzea aitorturik, gainerakoan modu ekologiko edo biologikoan ekoiztutako jakiek ez dutela era industrialean hazitakoek baino balio nabarmenki handiagorik nutrizioaren ikuspegitik.

Stanfordekoei alde askotatik erantzun zaie, gurean ere erreakzioak izan dira. AEBetan bertan argitaratutako zenbait arrapostuk interes berezia dute, ulertzeko bai ikerlanaren xehetasunak, bai horiek komunikatzerakoan erabilitako zenbait

teknika, atzean egon daitezkeen interesak eta gaiaren mamia bera zertan dagoen.

Gaiari buruz aurretik plazaratutako 298 ikerlanetan arakatu dute Stanfordeko ikerlariek, bi ondorio nagusitara iristeko. Bat: “Dagoen literatura zientifikoak ez du ebidentzia sendorik azaltzen esateko jaki organikoak nabarmenki elikagarriagoak direla ohikoak baino”. Eta bi: “Jaki organikoak kontsumitzeak gutxitu dezake pestiziden hondarrak eta antibiotikoentzako sendagaitzak diren bakterioak barneratzea”.

Chuck Benbrookek *The devil in the details* –hitzez hitz, “Deabrua xehetasunetan datza” edo baita “Xeheki azaltzen gaitz da” artikuluan– aztertu du aferra. Benbrook AEBetako administrazioan goi kargua izana da nekazaritza gaitetan, sistema barruko gizon entzutetsua da beraz.

Alta, Stanfordekoek darabilten bibliografia berean aurkitzen ditu Benbrookek jaki eta nekazaritza ekologikoen hiru onura nagusi. Hasteko, pestizidarik ez erabiltzean, gutxitu egiten dira kimikoek fetuen eta haurren garapenean eragindako kalteak. Bigarrenik, haragi eta esneki biologikoei oetan omega-6 eta omega-3 koipeen arteko oreka nabarmenki hobea da. Eta azkenik, gutxitzen da antibiotikoekiko trata-

Belgikako *Bioguide* gunetik hartutako argazkian, Koen Defrom baserritarra gazta zatia eskaintzen erosleari Watermael-Boitsforteko azoka biologikoan, Bruselas ondoan; Hof ten Broeke etxaldean eta auzoko beste batean ekoiztutako esnekiak eta haragia saltzen ditu. Elikagai ekologikoaren balioei buruzko eztabaida *bio*, *eko* edo *organic* labelak babestutakoetatik askoz harago heltzen da. Jakiak ahalik eta kimika eta pozoi gutxienekin ekoizten ahalegintzen diren guztiak harrapatzen ditu, “berdintsuak dira” horrek iradokitzen duelako gutxi axola diola zer kontsumitzen den. Ekoizleen eta kontsumitzaileen artean ardurak ahaztea pusatzen du. Bide batez, ezkutuko kostuak diren arriskuak barkatu nahi dizkio industria handiari, hondakinekin zein nuklearrekin egiten duten gisa berean. Azken finean, nork ditu nozitzen nekazaritzan usatutako pozoien kalteak?

gaitzak diren bakterioen sorrera, nekazaritza industrialaren kalte handietako bat.

Bestalde, galdetu du beste askok bezala Benbrookek, zer da elikagai bat bestea baino *significantly more nutritious* (nabarmenki elikagarriagoak) izate hori? Ikerketa askok ekologikoei aitortu badie zenbat elikagaitan %10etik %30a arteko abantaila... hori ez da *significantly more nutritious*? C bitamina, antioxidante eta azido fenolikoetan %60-%80 aberatsagoak izatea ere ez?

%5etik %33ra dagoen tartea

“Jaki batek –dio Benbrookek– ez dauka zertan izanik osagai garrantzitsuenetan %50 aberatsagoa giza osasunari onura handiak ekartzeko. Zenbait osagai berezitatik %10 gehiago edukitzeak jendearen osasunari onura nabarmenak ekarriko lizkioke”.

Bada Stanfordekoek aipatu baina aintzat hartu ez duten ikerlan bat, Kristen Brandt buru zuela Newcastleko (Britainia Handia) unibertsitateko ekipo batek plazaratua 2011n, *Agroecosystem Management and Nutritional Quality of Plants Foods: The Case of Organic Fruits and Vegetables*. Hartan Brandten taldeak erakutsi du jaki ekologikoei zenbait osagaitan dauzkaten k opuru handiagoak lotuta daudela horiek

hiperaktibitate asaldura (ADHD ingelesez) eta autismoa edukitzekoak. Eskolako umeetan egindako ikerlan gehiago badira zentzu berean.

Antibiotikoentzako tratagaitzak diren bakterioena da Beenbrookek nabarmendu duen beste afera. Hauen arriskua jaki industrialetan hiru halakoa da biologikoekin alderatuta. Her ritarrei eten gabe gomendatzen zaie antibiotikoak gutxi eta zorrotz hartzeko, baina gutxiago aipatzen da horiei aurre egiten asmatu duten bakterio eraldatuak hein handi batean granja industrial erraldoietan sortu direla.

Dena dela, Standfordekoei ikerlari lanak jasotako beste kritika batzuek haien lanaz gain independentzia jarri dute auzitan. AEBetako *intelligentsia* ezkertiarreko idazlanak plazaratzen dituen *Common Dreams* guneak gogorarazi du *agribusiness* eta elikadurako multinazionalak –Cargill, Bill and Melinda Gates Foundation, Monsanto...– donazio handiak egin dizkiotela ikerlana finantzatu duen Stanford-Freeman Spogli Institutuari. Nekazaritza organikoa sustatzen duen Cornucopia elkarteak salatu du ikerlarien artean dagoela Ingram Olkin irakasle zaharra, lehenago tabako korporazioen alde lanean aritua.

*Earth Island Journal*eko Jason Marcek, aldiz, pestiziden artean itotzen diren nekazariei eta hauen umei erreparatu die. Beretzako onurak txikiak balira ere, ekologikoak jaten segiko luke, baserritarren osasunari sekulako mesedea egiten diolako. ■

ekoizteko nekazaritza sistemarekin; biologikoan hazitako landareek defentsa mekanismo sendoagoak edukitzeagatik gertatzen omen da.

Benbrookek salatu du, bestalde, Standfordekoei ikerlanean estatistikak aurkezteko modua. Adibidez, kutsatzeko arriskuak azaltzen hasita organikoetan %5 (81 laginetatik 4) eta industrialetan %33 aurkitu badira (4.069tatik 1.354) esan daiteke haietan arriskua %28 txikiagoa dela? Ehunen gainean 28 puntu gutxiago, bai, baina alderatzen hasita ez zen zuzenagoa izango esatea “%81 txikiagoa”? Bestea, jendea nahasteko modu bat da.

Pestiziden eragina hain arinki gainetik kendu eta gutxietsi izana ere ez die barkatzen Benbrookek

Standfordekoei. “AEBetako *Pesticide Data Program* delakoaren datuekin, nik kalkulatu dut marka konbentzionalen pestizidak aurkitzeko arriskua 17,5 aldiz handiagoa dela marka organikoetan baino. Honek esan nahi du jaki biologikoetan pestizidengatiko osasun arriskuak %94 txikiagoak direla”.

Pestizidek jendeen osasunari dakarzkieten kalteez informazio asko bada munduan. Benbrookek AEBetan berrikitan plazaratutako bakan batzuk oroitarazi ditu bere argudioak sendotzeko. “Gaur demostratuta dago intsektizida organofosfatodunek handitzen dituztela jaiotzeaz dagoen fetuaren garapen neurologikoan arriskuak (...) eta baita astma, arreta galdu-

ZINKUNEGI OPTIKA

Garantia.

Egunez egun zure konfiantza geureganatzen dugu,
produktu berriak eta zerbitzu berriak etengabe bilatuz.

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com · www.zinkunegioptika.com

Xabier Letona

◆ ARGIAKO ZUZENDARIA

DANI BLANCO

Erabili ditzagun gure armak

BIZI dugun krisi ekonomiko eta sistemiko latz honetatik ateratzeko formula magikoa duenak gezurra dio eta herritarraren mesfidantza osoa merezi du. Baina are eta gezurtiagoa da Troikaren ereduarekin aterako garela barreiatzen duena. Ez dago formula magikorik, baina bai ildo nagusi eta argi batzuk. Susan Georgek adibidez, lau kontzeptu argi hauekin azaltzen du norabidea: gaur egun finantzena da espar ru g arrantzitsuena, ondoren ekonomia, gizartea eta planeta datoz. Ordua da ordena iraultzeko, bestela jai: planeta, gizartea, ekonomia eta finantzak.

Azken hamarkadetan kapitalismoak hain basati jokatu du munduarekin, krisi sistemikoa ekarri duela, ohiko klase borroka-rena gaindituz. Klasiko bat da gizateriaren historian: pobrego izatea saihestu gura duen gizarte multzoa eta gero eta aberatsago izan gura duenaren arteko borroka, oraingoan gainera mundua guztientzat arriskuan jarritz.

Duela lau hamarkada Chicagoko Eskolako ideiak indarra hartzen hasi zirenetik, kapitalismoak inoizko hazkunde ekonomiko handiena ezagutu du globalizazioarekin. Aberats eta txiroen arteko inoizko zangarik handiena zabaldu duen moduan. Eta munduan jaun eta jabe egin ondoren, Bigarren Mundu Geraren ostean, Europan zabaldutako ongizatearen gizartea desagitea da egungo helburu nagusia. Soldatak, lanpostua, pentsio sistema eta babes publikoan sekulako atzerakadak eman ondoren, aste-ko lan egun kopurua handitzea

izango da ondorengo helburuetakoa. Nazioarteko Diru Funtsa (NDF), esaterak o, Greziak o Gubernua bost lan egunetatik seira pasatzeko presionatzen ari da.

IRAILAREN 26ko grebaren testuingurua hori da eta historiak zerbait irakasten badu, zera da, langileen edo txiroenen borrokarik gabe jai dagoela. Europako Batasuneko eremuan jarrita, gero eta gehiagok ikusten du Ipar aberats eta Hego txiroaren arteko arrakalak batasuna hautsi deza-keela, bai iparraldeko askok hala

Kapitalak bere lobbyekin presionatzen du, herritarrek gizarte presioarekin eta botoarekin. Erabili ditzagun gure armak.

nahi duelako, eta hegoarekiko iparraren herstura gero eta jasan-eginagoa delako. Bere sorreratik inoiz ez bezala, EB kolokan da. Eta egungo norabideari zentsu hertsian eta luzaroan jarraituz gero, hori izango da herrialde txiroagoen irtenbide bakarra, euroa eta EB uztea. Edo hori, edo eskubidetan Hirugarren Munduarekin parekatzea.

Egoera Euskal Herrira ekarrita, azken lau urteko bosgarren greba orokor hau Espainiaren erreskate zuzenaren atarian emango da. Dagoeneko, gehien- go zabalak barneratua du berau udazkenean iragarriko dela, berdin da zein formulapean kamu- flatua eta, berriz ere, neurri oso latzei baldintzatua. Pentsioak txi-

kituko dira, gastu publikoaren murrizketak jario handian jarraituko du eta lanpostuen galerak ere bai. Erreskateak erreskate, dirua alde egiten ari da Espainiatik. Orain su-eten txiki bat eman dezake, baina badaki egoera okertzeraz doala eta badu non inbertitu, dirua egiteko aukera errazten eskainiko dizkietenak ugari dira oraindik, Eurovegaseko ikusi besterik ez.

Hego eta Erdialdeko Ameri- kan hamarkada galdua izan zen 1980koa eta hasi berri den hau gisa horretakoa izan daiteke Espainiarentzat. Horren adieraz-

le asko egon daitezke, baina g arrantzitsuena zorraren tamaina da: nola demontre itzultzen dira eremu publikoa, enpresak eta familien artean pilatu- tako 2,5 bilioi euro horiek? Erantzuna erraza bezain ezkatua da: ezin da. Bai, Espainiak ezingo du bere zor hori ordaindu. Kapita-

lak badaki hori, besteak beste horregatik egiten du ihes Espai- niatik arrapaladan, horregatik estutzen du Troiak hainbeste Madril, horregatik baliatzen du egoera ongizate eredu suntsitze- ko. Hartzekodunek ahalik eta diru gehien berreskuratu dezaten edo, ordainetan, kapitala ahalik eta errazen mugitu dadin baldin- tzak eskatuz.

Horregatik da horren garrantzi- tsua herritarren lana, borroka eta erresistentziarako jarrera, horiek gabe merkatuen bultzada gera ezina izango delako. Kapitalak bere lobby-ekin presionatzen du, herritarrek gizar te presioarekin eta boto- arekin. Erabili ditzagun gure armak. ■

ASTE HONETAKO

zozketa

Ibernalo Landetxea

Asteburu pasa
bi lagunentzat

Kanpezu ARABA
www.ibernalorural.com

1

AQUARIUM
DONOSTIA-SAN SEBASTIAN

Donostiako Aquariuma

4 harpidedunentzat
bina sarrera

Carlos Blasco de Imaz plaza, 1
Donostia GIPUZKOA

www.aquariumss.com

2

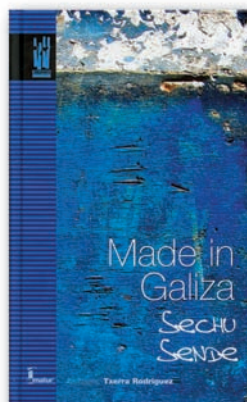
Artium Arte Garaikideko Euskal Zentro-Museoa

4 harpidedunentzat
bina sarrera

Frantzia, 24
Gasteiz ARABA

www.artium.org

3

Made in Galiza

Sechu Sende

5 liburu opari

Txalaparta Argitaletxea
Tafalla NAFARROA

www.txalaparta.com

4

Kirolaz Badakit

2 mahai jolas opari

www.argia.com/denda

5

AZKEN IRABAZLEAK (2336. Argia)

ARBELAITZ JATETXEA

- Zinkunegi Optikoa (Donostia)

EKAINBERRI

- Jabier Albizu Apaolaza (Segura)
- Idoia Ormaetxea Ireta (Durango)
- Anoetako Udal Liburutegia (Anoeta)
- Gotzon Bedialauneta Arrizabalaga (Iruñea)

INGURU ABENTURA - Espeleologia I. maila

- Euskararen Irakaskuntzarako Baliabide Zentrua (Uharte)
- Orkli S.Coop. (Ordizia)
- Josu Aldama Larena (Bitoriano, Zuia)

ARTEZ EUSKARA ZERBITZUA - Lizeo Agenda

- Asier Iturriaza Zugaza-Artaza (Abadiño)
- Joseba Ezpeleta Irizar (Arrasate)
- Santurtziko Udal Euskaltegia (Santurtzi)
- Txomin Etxebarria Bereziartua (Bilbo)
- Auro Ansorregi Altzibar (Mutriku)
- Jose Felix Zamakona Aranguren (Markina-Xemein)
- Maria Jose Etxaide Ibarguren (Bergara)
- Gaintzako Udal Liburutegia (Gaintza)
- Maritxu Dorronsoro Arostegi (Lazkao)
- Jose Ignacio Villar Saez (Bilbo)

ILLIMANI

- Esther Urbina Amezaga (Portugalete)
- Julen Goia Eraunzetamurgil (Donostia)

* Bisitaldietarako epea: Bi hilabete

PARTE HARTZEKO

Astelehenetik ostiralera 08:00-15:30

Tel: 943 36 72 85 • gunea@argia.com

www.argia.com/gunea

gunea

argia

Lurraldeak

Zonaldeak

Gomendioak

Jarri zure
bannerra

Gehitu
herri bat

Proposatu
zerbait

Euskal Herrian ihesi

Osa dezagun guztion artean geure gida sarean

Non jan dezaket Bermeon? Zer ikusi beharko nuke Maulen?
Non egin dezaket lo Tuteran? Bastidarrek bertara joateko
egun berezirik gomendatzen al dute?

Hurbil diezaiogun elkarri Euskal Herria

Euskal Herriko lehen turismo webgune interaktiboa

Herrietako informazio praktikoa, mapak, bideoak, ARGIAko Ihesi
erreportajeak, erabiltzaileen gomendioak, zeure proposamenak egiteko
lekua, zure iragarkia 0,50 €-tik aurrera...

ihesi.com

argia
proiektua